

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Augustini Barbosae ... Collectanea doctorum tam
veterum, quam recentiorum, in ius pontificium universum**

In Qvo Dvo Priores Decretalium Libri Continentvr

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1669

30. De confirmatione vtili, velinutili.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95263](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95263)

De Clericis peregrinantibus.

TIT. XXIX.

SUPER hanc rubr. scripserunt Zabarel. Bellam. Anchar. Bal. Butr. Panorm. Ioan. de Londris in breuiario Sanctorum Canonum, fol. 172. verso, Mart. Mesn. in epitome Decret. fol. 81. vers. Petr. de Rauenna in compend. iuris Canon. Dan. Venat. in analysi methodic. iuris Pontif. pag. 354. Goffred. & Host. in sum. huius tit. Alex. Cassan. & Anastas. Germon. in paratitulis ad quinque libros Decret. sub hoc tit. noue Barth. Carthag. in exposit. tit. iuris Canon. sub eodem.

De peregrinis aliqua scripserunt Fusch. de visitat. lib. 2. c. 22. Mar. Alter. de censuris tom. 1. lib. 5. disp. 11. cap. 3. & 4.

S V M M A R I V M.

- 1 Peregrinationis causa accedentes ad Sedem Apost. sub eius protectione consistunt, & contra eos nihil est innouandum.
- 2 Itineris arreptio, qua fit ad Papam ante ceptam causam suspendit iurisdictionem inferioris.
- 3 Exceptio an concessa censeatur ex receptione sub Apost. protectione, remissum.

CAP. Conquerente, vni. Caelest. III.

Qui accedunt ad Sedem Apostol. ipsi cum rebus suis sunt secuti sub eius protectione, & si quid eorum durante itinere ablatum fuerit, est illis restituendum, quia contra peregrinantem ad Sedem Apost. nihil est innouandum. Colligitur ex Ordin. Abb. antiq. 2. c. 1. Collect. Bellam. Ioan. Andr. Zabarel. Imol. A. an. Host. Butr. Anchar. Bald. Vinian. in ration. secundi libri iuris Pontif. pag. 361. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 349. remissum Ximen. in concord. p. 1. & 2. refertur ab Anton. Aug. collect. 2. Decretal. lib. 2. tit. 20. cap. 1.

Notatur hic text. ad hoc quod itineris arreptio, qua fit ad Papam ante ceptam causam, suspendit iurisdictionem inferioris, siue sit Ordinarius, siue delegatus, & tunc Papa itinerantem, ut per Mil. in rep. 1. verbo, appellationis vim obtinet, il. 2. Sigismund. Scacc. de appell. q. 6. n. 44.

Esse sub Apost. protectione. An concessa ex hoc sit exemptio, vide Dec. conf. 152. Anton. de Prat. de iurisd. Episcop. c. 2. n. 2. Erasmi Cochier. de iurisd. Ordinarii in exemptos, p. 1. q. 9. n. 3. & quae dixi ad cap. recepimus, n. 7. & 8. de privileg. pag. 359.

De Confirmatione vili, vel inutili.

TIT. XXX.

S V M M A R I V M.

- 1 Doctores referuntur super hac rubr. scribentes.
- 2 Confirmationis materiam qui tractant, citantur.

- 3 Confirmare idem significat quod simul firmare, seu stabilire.
- 4 Confirmatio multipliciter accipitur.
- 5 Confirmatio in genere sumpta definitur ut sit iuris quocunque modo quae sit per legitimum superiorem facta corroboratio.
- 6 Confirmatio in forma communi dicitur quando superior non precedente causa cognitione altum ab inferioribus gestum confirmat.
- 7 Confirmatio ex certa scientia dicitur quando sit cum perfecta noticia totius negotii, & omnium eius circumstantiarum.
- 8 Confirmatio in forma communi nonnullis conuenit & in aliis differt ab alia ex certa scientia.

SUPER hanc rubr. scripserunt Zabarel. Bellam. Anchar. Dec. Bald. Bero. Butr. Panorm. Ioan. de Londris in breuiario Sanctorum Canonum, fol. 173. Martin. Mesnart. in epitome Decret. fol. 92. verso, Petr. de Rauenna in compend. iuris Canon. Dan. Venat. in analysi methodica iuris Pontif. pag. 355. Goffred. & Host. in sum. huius tit. Alexand. Cassan. & Anastas. Germon. in paratitulis ad quinque libros Decret. Barthol. Carthag. in exposit. titulum iuris Canonici, nouissime Ioan. Honor. lib. 2. summ. in Decretal. omnes sub hac rubr.

De materia tit. vide Cottam in memorab. verbo, confirmatio, Bernard. Graue. ad praef. Censor. Imper. lib. 2. concl. 1. Joseph. Seffe Aragonia decis. 15. & 93. Cabed. Lusit. decis. 1. p. 2.

Confirmare, quod idem significat ac simul firmare, seu stabilire, iuxta ea, quae de dictione coniuncto verbo simplici aduertit Val. lib. 6. elegunt. c. 92. Abb. in cap. dudum, n. 11. de decim. in iure multipliciter accipitur, aliquando idem significat quod approbare, seu innouare, in quo sensu loquitur c. 1. in princ. de locato, c. 1. de treuga & pace, ubi gloss. verbo confirmet; aliquando significat potestatem beneficii, seu canonicam institutionem, per quam electus ad beneficium confirmatur, Episcopalesque vinculum contrahit cum Ecclesia, in qua confirmatur, cap. postquam 3. cap. nollis, 9. iuncta gloss. verbo confirmata c. iramissam, 10. ibi, electionis tua confirmationem, cap. qualiter 17. ubi gloss. de elect. notant Gom. in reg. de triennali possess. gloss. 28. vers. ego etiam. Rebuff. in praxi benefic. tit. de deuolut. n. 8. Syluest. in sum. verbo confirmatio humana, per tot. Nonnunquam confirmatio accipitur pro sacramento Confirmationis, de quo in c. quanto, de consuet. & aliqua dixi de officio & potest. Episcopi, q. 1. alleg. Interdum proprie accipitur confirmatio, prout importat actum superioris, siue per viam legis, siue per aliam disputationem corroboratam, illaque ab inferioribus geruntur, siue in iudicio, siue extra, & in hoc sensu loquitur hic titulus per tot. & definitur confirmatio in genere sumpta, ut sit iuris quocunque modo quae sit per legitimum superiorem facta corroboratio, loco generis opponitur corroboratio, quae latissime patet, adieci iuris quocunque modo quae sit, ut comprehenderem utramque confirmationis speciem tam in forma communi, quam ex certa scientia, de qua infra, cum utraque ius quae situm corroboret, illa ius quae situm legitime, haec nulliter & de facto. Adieci deinde, per legitimum superiorem, tum ut significarem propriam confirmationem esse actum legitimi superioris, tum ut excluderem illas, quae a priuatis personis geruntur, quae magis approbationes, quam confirmationes dici possunt, ut per Bart. in l. si expressim n. 17. ff. de appellat. Abb. in cap. ea qua, n. 5. de re iud. Definitio haec est de mente Bart. d. num. 17. Abb.

Abb. in c. 1. n. 5. de iure & pace, & in c. 1. n. 2. hoc tit. Castald. de Imper. q. 17. n. 5. & q. 3. n. 4. Aniles ad edicta Prior. c. 17. n. 13. Gutier. conf. 11. n. 5.

- 6 Confirmatio autem iuxta ultimam speciem considerata in duplici reperitur discrimine, quodam enim simpliciter confirmatio dicitur, scilicet in forma communi, & ita in dubio intelligitur, iuxta dicta ad c. 2. hoc tit. veluti cum superior non precedente causa cognitione actum ab inferioribus gestum confirmat, de hac loquitur cap. examinata 3. hoc tit. cap. quia diuersitatem, in princ. de concess. prebend. c. 2. vbi gloss. 2. ne sede vacante, cap. ex parte 12. iuncta gloss. verbo, confirmat, de constit. c. quia intentionis 29. de princ. de qua egil. late ad cap. cum dilecta 4. n. 12. & ex n. 17. usque ad 21. Alia vero dicitur confirmatio ex certa scientia, quando scilicet sit cum perfecta noticia totius negotij, & omnium eius circumstantiarum, veluti quando tenor totius privilegij, aut instrumenti inferitur in ipsa confirmatione, de hac loquitur c. 1. cap. veniens, de transact. cap. per hoc tit. Clem. 1. de iudic. vide quae late dixi ad d. cap. dilecta n. 13. cum segg.
- 8 Vtraque autem confirmatio in nonnullis conuenit, in aliis vero differt. Conueniunt namque huiusmodi confirmationes in eo quod per utramque tribuitur auctoritas & robur actui, qui confirmatur quia nesciat, 11. dist. gloss. verbo communi in d. cap. quia diuersitatem, Abb. in cap. ea que n. 4. de re iudic. Vital. in tract. claus. in claus. suppletes. Item in eo conueniunt, quia per utramque tribuitur vltimipendi conditio, ita se in causa ardua consuluisse affirmat Bertachin. de Episcopo, s. ult. n. 4. Molin. de primog. lib. 2. c. 6. n. 54. & c. 7. n. 1. cum aliis citatis ad cap. cum dilecta n. 23. hoc tit. Differt autem in eo quod confirmatio in forma communi actui alias nullo non tribuit validitatem, text. sic necessariò intelligendus in cap. examinata 7. vbi gloss. 2. Abb. & Dec. n. 2. Bero. 26. & omnes infr. hoc tit. cap. ex parte 12. de constit. c. 2. ne sede vacante, Doctores citati ad cum dilecta n. 21. Confirmatio vero ex certa scientia actum quamvis nullum firmum facit, & validum, c. 1. de transact. gloss. verbo ab Ecclesia in cap. Ecclesia S. Maria, de constit. gloss. verbo confirmatum, post med. in cap. cum accessissent, eod. tit. Paulin. de offic. & potest. Capituli sede vacante, p. 2. q. 8. n. 12. Petr. de Vbaldis de collect. n. 44. Laudens. de Principit. q. 490. Petr. de Bixio de elect. p. 3. c. 44. ex n. 10. Gutier. conf. 11. ex n. 5. cum aliis per me adductis ad d. cap. cum dilecta, ex n. 18.

S V M M A R I V M.

- 1 Iudex inferior cognoscere non potest de re scienter confirmata per Papam nisi confirmatio non teneat, quia subreptitia, vel de re litigiosa.
- 2 Litigiosa res est de cuius domino causa mouetur inter priorem, & possessorem iudiciaria conuentione.
- 3 Litigiosa res dicitur quando pendet lis super quasi domino directo, vel utili.
- 4 Litigiosa res dicitur quando pendet lis super usufructu.
- 5 Controversia super possessione orta non facit rem litigiosam.
- 6 Possessio ipsa, super qua lis pendet, efficitur litigiosa, ac proinde in alium transferri non potest.
- 7 Litigiosi vitium non inducitur in summarissimo possessorio.
- 8 Litigiosa res alienari non potest, & si alienetur, alienatio est nulla.
- 9 Donatio rei litigiosae non valet.

- 10 Obligari, aut hypothecari non potest res litigiosa.
- 11 Permutationis titulo non potest res litigiosa in alium transferri.
- 12 Litigiosa res alienari non potest etiam fauore pia causa.
- 13 Paena videndum res litigiosas an habeant locum in Ecclesia, remissum.
- 14 Alienatio rei litigiosae facta officio inualida est.
- 15 Litigiosa res nobilis alienari non potest nisi sit tempore peritura.
- 16 Actio, quam quis ad rem litigiosam habet, cedi non potest.
- 17 Litigiosa res in personam etiam coniunctam alienari non potest.
- 18 Alienatio ex causa necessaria rei litigiosa fieri potest.
- 19 Alienatio ex causa necessaria quae dicatur, ostenditur.
- 20 Alienatio rei litigiosae de licentia iudicis valet.
- 21 Dotis causa alienatio rei litigiosae valet.
- 22 Donationis ante nuptias ex causa alienatio rei litigiosa valet.
- 23 Divisionis ex causa facta alienatio rei litigiosae valida est.
- 24 Transactionis ex causa facta alienatio rei litigiosae valet, dummodo transactio facta fuerit bona fide.
- 25 Litigiosi vitium nocet litigantibus, non autem extraneis.
- 26 Alienans rem litigiosam ante traditam possessionem non incurrit paenam.
- 27 Locatio rei litigiosae facta ad modicum tempus est valida, secus ad longum.
- 28 Litigiosi vitium cadit in beneficiis Ecclesiasticis.
- 29 Beneficium litigiosum, super quo pendet lis, resignari non potest.
- 30 Beneficium dicitur litigiosum ex commissione causae appellationis, & citatione cum inhibitione, & illius exequutione.
- 31 Beneficium dicitur effectum litigiosum quando agitur de iure reali super collatione facta.
- 32 Litigiosi vitium non inducitur in causa beneficii in qua non principaliter agitur, cuius esset beneficium, sed tantum agitur de iure presentandi inter patronos.
- 33 Litigiosi vitium tollitur per sententiam, quae fecit transsum in rem iudicatam, vel quando lis est finita per sententiam, & illius exequutionem.
- 34 Litigiosa res non efficitur quando lis super ea mota est iniusta, vel calumniosa, vel quando agens sine actione agit, nec ex processu nullo, aut cum falso procuratore facto, aut per pendendam litem coram arbitris, vel per oppositionem sequestri.
- 35 Instruitus, vel confirmatus à Papa in beneficio materiali, quod conuenit ad Abbatis munus promouendi, si delictum priuatione dignum committat, tunc quantumque in perpetuum sit collatum beneficium poterit ab Abbate priuari illo.

CAP. Si quis. I. Alex. 111.

Quando res est litigiosa, & aliquis hoc tacito impetrat confirmationem à Papa, confirmatio non tenet, quia subreptitia, & Iudex potest procedere in cognitione causae. Sed si quando petit confirmationem, pacifice rem possidebat, deinde oritur questio, tunc Iudex non potest decernere, aut diffinire questionem sine mandato Sedis Apostolicæ.

Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Buttr. Bald. Panorm. Decian. Franch. Mantua. Alex. de Neuo. Viuiam. in *rationali secundi libri iuris Pontif. pag. 362*. Alagona in *compend. iuris Canon. pag. 350*. remissioe Casal. in *annot. & Ximen. in concord. p. 1*. & 1. refertur ab Anton. August. collect. 1. Decret. lib. 2. tit. 21 c. 1. & est post Concil. Lateran. sub Alex. II 1. p. 44. cap. 10.

Dum text. iste & qui sequitur negans inferiori potestatem cognoscendi de causa confirmata, regulariter accipiendi sunt de quacunque confirmatione tam ex certa scientia in qua omnes conveniunt, quam in forma communi (in qua maior est dubitatio.) Probatur, quia in dubio quoties lege, vel statuto, aut alia dispositione simpliciter fit mentio confirmationis, intelligenda est de confirmatione in forma communi, gloss. pen. in *lex verbis* 1. 4. C. de donat. inter virum, & uxorem. Molin. lib. 2. de primogen. cap. 7. num. 9. cum aliis citatis ad cap. 2. in *hoc cod. tit. sane in hoc text. & in cap. segg. simpliciter fit mentio confirmationis; ergo necessarium iura hanc intelligenda sunt loqui in confirmatione in forma communi, de qua maior est dubitatio. Deinde considera in his iuribus proponi regulam generalem cum duobus fallentibus; regula est quod confirmatio quacunque legitimi superioris impedit cognitionem inferioris circa actum confirmatum, nisi vel confirmatio subreptitia sit, vel notum superiori in contrarium mandatum proponatur, tunc sic arguitur: Exceptio firmat regulam in contrarium, c. 2. de coniug. serv. cum aliis citatis per me in *tract. de Axiom. iuris vlt. p. Axiom. 85. num. 4*. ergo extra casum subreptionis, & novi mandati regula est constituenda in contrarium in omni confirmatione, quod impedit cognitionem inferioris circa actum confirmatum; quare ita docent gloss. antepen. in *cap. vlt. 11 dist. verbo communi in cap. quia diversitatem, de concess. prebend. vbi Imol. num. 19*. inuadeturque ex eo, quia vbi Pontifex, vel similis superior manum apponit, censetur ad se negotium auocare, ac subinde inferioribus auferre potestatem cognoscendi, argum. *cap. ut nostrum* 56. de *apell. cum his quae Gig. de pension. q. 69. num. 1*. Couar. *practico. c. 9. num. 1*. Vnde fit quod si Pontifex beneficium aliis ad inferioris provisionem spectans alicui contulerit, eo ipso censetur inferioris potestatem renouasse, Rip. in *cap. cum M. num. 194. de constit. Rebuff. in repet. l. quod iussit* 61. de *re iudic. l. 2. C. de veteri iure enucl. ibi, omnia nostra*, & c. *cap. si Apostolica, de prebend. in 6. quorum argumento Roch. de consuet. num. 274*. affirmat statutum confirmationem per Principem censi constitutionem Principis quoad intentum, quamvis quoad alia non dicatur Papale, nec Regale, sed illius loci, vel communis, ut post Bald. & Felin. concludit Auiles ad c. 17. Prator. n. 8. Igitur, & c. Ex quibus haec opinio iure verior est & probabilior. Quamvis proprium esse & peculiare solius confirmationis ex certa scientia hunc producere effectum, ne inferior valeat intro- mittere circa causam confirmatam, minus bene existimauerint gloss. verbo *confirmatum in cap. cum accessissent, de constit. gloss. vlt. in cap. ea quae, de re iudic. vbi Abb. n. 3. gloss. verbo confirmatione, in cap. examinata gloss. 2. in c. venerabilis, in *fr. hoc tit. gloss. 1. in cap. 2. ne se de vacante, Sox. allegat. 4. n. 2*.**

Intelligit tamen supradicta non procedere in illis, quae de nouo emergunt, & ab actu confirmato omnino separata, poterit enim inferior non obstante quacunque confirmatione de illis cognitionem assumere; exemplum sit in possessore beneficii a Sede

Apostol. confirmati, is enim si nouum crimen committat, accusari poterit & puniri & priuari ab inferiori, non obstante confirmatione, gloss. 2. in *cap. solum* 1. q. 1. communis, ut per Abb. in *cap. per tuas, num. 4. de maior. & obed. ostenditurque ex eo, quia confirmatio ius quersitum corroborat, ad illa autem, quae de nouo accidunt, & separata sunt, non extenditur, neque ad incogitata, ut colligitur ex c. 2. de *renuntiati. cap. suggestum, de decim. d. cap. per tuas, in *illa reg. cap. vlt. de Offic. Vicar. lib. 6**.*

In gloss. *Litigiosa* ibi, res litigiosa est, de cuius dominio causa mouetur inter petentem, & possessorem indicia conueniente. Ita ad litteram dicit text. in *auth. litigiosa, C. de litigiosis*, & ibi docent Buttr. in *summario*, Bellapert. *vers. dicit enim*, Cyn. n. 1. Odofred. n. 1. Bald. & Saliget. in *summario*, Ioan. Sichar. n. 1. etiam in *summario*, & num. 4. *vers. diximus de tempore*, Hostiens. in *cap. Ecclesia S. Maria, n. 2. vi lite pendente*, vbi Buttr. n. 10. Abb. num. 7. *vers. primo casu*. Syluest. in *summa verbo*, l. 3. n. 5. in *prin. Menoch. conf. 79. n. 26. Cardin. Tusch. lit. L. concl. 386. num. 59*. Amplia ut non solum litigiosa res dicatur, quando pendet lis super dominio, sed etiam quando pendet super quasi dominio directo, vel vtili, secundum gloss. in *d. auth. litigiosa, verbo, dominio*, vbi ponit exemplum quando lis est mota per publicianam actionem, vel per aliquam vtilem rei vendicationem, & ibi ampliationem tenent Bellapert. in *vers. dicit enim*, Odofred. n. 1. *vers. & certe*. Ioan. Sichar. n. 1. vbi propterea infert, quando agitur ad feudum, vel ad emphyteusum. Hostiens. in *d. cap. Ecclesia S. Maria, num. 2. vers. & idem*, vbi etiam Ioan. Andr. n. 10. ad fin. Buttr. etiam n. 10. Abb. n. 7. *vers. primo casu*, Zabarell. *column. 1. in fine, vers. sed quando agitur*, Couar. *practico. cap. 15. num. 6. Cardin. Tusch. d. concl. 386. num. 36*. Amplia etiam ut procedat quando super usufructu lis pendet, puta per confessionem actionem, cum tunc habeatur in illarum proprietatis, secundum gloss. d. *verbo dominio*, & post alios Syluest. d. *verbo*, l. 3. n. 5. *vers. & idem si agatur de parte domini*, Cardin. Tusch. d. *concl. 386. n. 34*.

In ead. gloss. ibi, Et sic controuersia super possessione oritur facit rem litigiosam. Ita Albert. in *d. auth. litigiosa, num. 1*. vbi Ioan. Sichar. num. 2. Abb. hic n. 3. Cassad. *decis. 6. num. 3. de rescript. Villalob. communium opin. lit. L. num. 131*. Mandol. *super reg. de subrogandis colligit. q. 13. num. 4. Sarmien. de triennali, q. 53. n. 8. Rebuff. de pacificis possess. sub num. 166. Ozac. Pedem. decis. 144. num. 10. Menoch. d. *an arbitrar. casu* 202. n. 17. & 18. Lancel. de *attor. part. 1. cap. 4. num. 491. cum segg. Cardin. Tusch. d. concl. 386. num. 31*. vbi de communi Verum possessio ipsa, super qua lis pendet, efficitur litigiosa, ac proinde in alium transferri non potest, Neuzan. *conf. 10. num. 14. Aym. conf. 279. n. 3. vers. praesupposito*, Benintend. Bononien. *decis. 48. n. 5. Lancelot. de attor. part. 2. cap. 4. in praefat. num. 293. Cardin. Tusch. d. concl. 386. num. 35. Aloyf. Ricc. p. 4. collect. 817. vers. limita terti. d. Flamin. de *resignat. lib. 2. q. 3. num. 52. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 7. proemium num. 29*. quod intelligit Benintend. d. *decis. 48. num. 10. vers. ideo tertio loco*, & a n. 12. quando ipsa sola possessio, quae litigiosa est, in alium transfertur principaliter, secus si transfertur accessorie, & in consequentiam rei non litigiosae alienatae. In summariisimo tamen possessorio non inducitur vitium litigiosi, Alberic. in *d. auth. litigiosa, n. 1. in fine*, & ibi Bald. & Angel. Cassad. d. *loco*, Rota apud Farin. *decis. 628. n. 4. p. 1. recentiorum*, cum aliis citatis in *fr. n. 34. in fine*.**

In ead. gloss. ibi, Nec ad aliam potest transferri per sonam. Notatur ad hoc quod litigiosa res alienari non potest,

potest, & si alienetur, alienatio est nulla; ita ad literam text. in l. 2. C. de litigiosis, & docent gloss. in figuratone casus, in fine, in cap. Ecclesia S. Mariae, ut litem pendente, vbi Host. n. 4. Socin. reg. 34. in princ. Capol. cautel. 191. incip. res litigiosa, n. 1. Afflict. dec. 396. incip. In causa comitis, n. 10. Lancel. de attentis, part. 2. c. 4. in prefat. num. 451. Cardin. Tusch. lit. L. concl. 381. n. 1. & concl. 387. n. 11. Aloyf. Ricc. in collect. dec. p. 4. collect. 817.

9 Amplia primò vt procedat in donatione rei litigiosa, d. l. 2. C. de litigiosis, vbi Bellabert. in princip. Odofred. ante n. 1. in sumario, Boer. dec. 37. n. 2. Lancelot. d. cap. 4. in prefat. n. 455. Cardin. Tusch. lit. L. concl. 386. n. 54. verbo, litigiosi vitium, Rota dec. 596. n. 8. p. 2. recent. apud Farin. Flamin. de resign. benef. lib. 2. q. 3. n. 5.

10 Secundò amplia vt nec obligari, aut hypothecari possit res litigiosa; Odofred. in l. fin. n. 1. C. de litigiosis, vbi Ioan. Sichar. n. 1. Henric. Boich. in d. cap. Ecclesia S. Mariae, num. 22. vbi Bellam. post num. 15. & Abb. num. 9. Alciat. cons. 61. num. 3. lib. 8. Mil. in repert. verbo, litigiosa res, Lancel. de attent. p. 2. c. 4. n. 456. Cardin. Tusch. d. concl. 386. n. 55. Flamin. d. q. 3. num. 6.

11 Tertiò amplia, vt nec etiam titulo permutationis possit res litigiosa in alium transferri, secundum gl. verbo, vel aliam speciem, in l. fin. C. de litigiosis, Innoc. in d. cap. Ecclesia S. Mariae, in princip. in verbo, successerint, vbi Host. n. 8. Ioan. Andr. n. 12. in fine, Butr. n. 10. in fine, Rot. dec. 3. alias 56. incip. si litem pend. in nouis, & dec. 3. alias 400. eod. tit. in antiq. Lancel. d. c. 4. in prefat. num. 449.

12 Quartò amplia vt nec etiam fauore pia causa res litigiosa alienari possit, l. fin. C. de litigiosis, cum aliis citatis per Lancelot. d. cap. 4. num. 414. ac proinde nec in monasterium transferri, d. c. Ecclesia S. Mariae, vbi Host. n. 7. vers. si monasterium, & Andr. n. 2. in primogen. & Abb. n. 10. ante fin. qui dicit quod potest agi contra monasterium, & eodem modo contra quamlibet Ecclesiam contrahentem vitio litigiosi, Card. Tusch. lit. L. concl. 386. n. 53. verbo, litigiosi vitium, vbi quòd pœnæ vendentium res litigiosas habent locum etiam in Ecclesia rem litigiosam vendente, videtur tamen quæ resoluit Modern. de iurisd. p. 4. casu 25. num. 23.

14 Quintò amplia, vt nec etiam alienatio rei litigiosa facta à fisco valida sit, Petr. Anton. Anguissol. consil. 49. incipien. Cum fisco, in princ. lib. 2. & consil. 51. incip. Dubitari non potest, num. 5. eod. lib. 2. quem refert & sequitur Lancelot. d. cap. 4. in prefat. num. 461.

15 Sextò amplia vt nec etiam res mobilis litigiosa alienari possit, Auth. de litigiosis, in princ. gloss. in amb. litigiosa res, C. de litigiosis, vbi Cyn. n. 4. vers. secundò queritur, Odofred. n. 1. vers. secundò sciendum est; Host. in d. cap. Ecclesia S. Mariae, n. 2. vers. habet locum extra, Ioan. Andr. ibi. n. 11. & Butr. n. 1. vers. Hostiensis dicit, Henric. Boich. n. 19. Bellam. n. 3. in fine, Syluef. in summa verbo litem, n. 5. in princ. Declara tamen nisi ageretur ad res mobiles tempore perituras, quia tunc earum alienatio non est interdicta, vt per Ioan. Andr. in d. cap. Ecclesia S. Mariae, n. 13. vbi Henric. Boich. n. 17. vers. item fallit in rebus, Bellam. n. 13. sub vers. fallit in alienatione, & n. 14. in fine, Socin. reg. 34. in princ. Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 488. Surd. de aliment. tit. 8. p. 1. n. 6. Card. Tusch. concl. 386. n. 14. in verbo, litigiosi vitium.

16 Septimò amplia vt nec etiam actio, quam quis ad rem litigiosam habet, cedi possit, vt per gl. 1. in amb. litigiosa, C. de litigiosis, vbi Ioan. Sichard. n. 6. vers. se-

cundo extendo, gloss. verbo, litigiosi, in d. cap. Ecclesia S. Mariae, vbi Butr. n. 10. Henric. Boich. n. 14. Bellam. n. 12. Socin. reg. 48. fallent. Afflict. d. c. 354. n. 22. Marant. de ordine iudic. p. 4. dist. 3. à n. 6. Conar. pract. c. 15. n. 7. Rebuff. tom. 2. ad leges Gallie, tit. de cessione iur. art. 1. gloss. 4. Jacob. de Arenà de cessione iur. num. 6. Franc. Marc. Delphin. decis. 248. n. 4. Medices de fortuitis casibus, p. 1. q. 7. num. 27. Alex. Trentacinq. var. resol. lib. 2. de ind. resol. 17. à princ. Gam. Lufit. decis. 199. vbi Flores de Mena in addit. Cabed. Lufit. decis. 15. n. 15. p. 2. Cardin. Tusch. lit. L. concl. 206. n. 1. & 2. in verbo, Cessio, & lit. L. concl. 381. n. 16. & concl. 385. n. 50. in verbo, litem pendente, Bernard. Graue. ad pract. Camera Imper. lib. 1. concl. 74. confid. 1. & concl. 118. n. 9. Ordin. Reg. Lufit. lib. 4. tit. 10. § 3.

Octauò amplia vt nec etiam litigiosa res in personam coniunctam alienari possit, l. 3. & ibi gloss. verbo, in coniunctam, C. de litigiosis, Cephal. consil. 94. n. 32. lib. 1.

Limita tamen suprapositam conclusionem, quòd litigiosa res alienari non potest, vt non procedat in alienatione ex causa necessaria, vt per Henric. Boich. in d. cap. Ecclesia S. Mariae, n. 17. vers. sed hoc fallit. & num. 28. vers. fallit, in causa, vbi Bellam. n. 13. vers. & fallit, in alienatione necessaria, & post n. 15. Lancelot. d. cap. 4. limit. 8. num. 2. & à n. 10. & n. 13. D. Barbof. in l. si constante, §. fin. num. 15. ff. soluto matrim. Nat. cons. 401. num. 1. Benintend. Bonon. decis. 48. num. 15. Flamin. de resign. lib. 2. q. 98. num. 38. Cardin. Tusch. d. lit. L. concl. 386. num. 12. Dicitur autem alienatio ex causa necessaria per confiscationem bonorum, vel quæ fit ex causa retractus, aut ex causa de preiudicio, seu quando debitor suo creditori dat in solutum rem litigiosam, vt optime declarat Lancel. d. limit. 8. n. 14. 7. 8. & 9.

Limita secundò in alienatione facta de licentia iudicis, Socin. reg. 34. incip. res litigiosa, in prima fallent. Capol. cautel. 191. incip. res litigiosa, n. 1. Neuiz. consil. 20. n. 11. Cardin. Tusch. lit. L. concl. 381. n. 3. vers. vide Socin. & concl. 386. n. 29. & 30. in verbo, litem pend. extendentes maiori cum ratione ad alienationem de licentia Principis.

Limita tertiò in alienatione ex causa doli, l. fin. ad finem, C. de litigiosis vbi Ioan. de Sichar. n. 12. gloss. verbo, litigiosi, vers. tamen, in d. cap. Ecclesia S. Mariae, vbi Host. n. 7. Ioan. Andr. n. 13. Henric. Boich. post n. 21. Nat. consil. 401. n. 10. Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 464. Card. Tusch. d. lit. L. concl. 386. n. 15. in verbo, litigiosi vitium.

Limita quartò in alienatione ex causa donationis ante nuptias, d. l. fin. vbi Ioan. Sichar. numer. 21. d. gloss. verbo, litigiosi, Lancelot. d. cap. 4. in prefat. num. 416.

Limita quintò in alienatione facta ex causa diuisionis, d. l. fin. d. gl. verbo, litigiosi, vbi Host. num. 7. Ioan. Andr. num. 13. Henric. Boich. num. 18. Bellam. n. 14. in fine, Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 469. & limit. 7. n. 1. & 2. Addit. ad Capell. de diuision. 7. D. Barbof. in l. 1. part. 7. num. 45. ff. soluto matrim. Cald. Pereira de resol. emphyt. cap. 16. num. 30. quòd bene declarat Lancel. locis proximè citatis, tribus modis; primò, vt fiat ex causa necessaria, non autem ex voluntaria, prout videtur esse respectu pronocantis ad diuisionem; secundò vt fiat cum vniuersitate aliarum rerum; tertiò vt fiat per æquales portiones, non autem vt tota vni assignetur.

Limita sextò in alienatione ex causa transactionis, d. l. vltim. in fine; vbi Ioan. Sichar. n. 22. d. gloss. verbo, litigiosi, vbi Ioan. Andr. num. 12. & Bellam. num. 14. in fine, Lancel. d. cap. 4. in prefat. n. 467. vbi propter-

ea etiam infert alienationem rei litigiosae fieri posse in fauorem litis consortis, Cardin. Tufch. *lit. L. conclus.* 386. n. 29. in verbo; *litigiosi vitium*. Dummodo tamen transactio fiat bona fide, & sine fraude, vt declarant in d. cap. *Ecclesia S. Maria*, Innoc. col. 2. vers. *sed opponens*. Host. n. 8. Ioan. Andr. n. 11. Butr. n. 10. in fine, & Abb. n. 8.

25 Limita septimò in alienatione rei litigiosae facta ab extranea, & tertia persona, litigiosi enim vitium nocet litigantibus, non autem extraneis, Capos. *causel.* 34. incip. *Debet scire*, Ozafo. *Pedem. decis.* 144. n. 7. post med. vers. & dato; non tamen admisso, Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 123.

26 Limita octauò in alienatione rei litigiosae nondum sequuta traditione, quia alienans ante traditam possessionem non incurrat poenas, iuxta ea, quae tradit Cardin. Mantic. *decis.* 7. à n. 7.

27 Limita nonò in locatione ad modicum tempus facta rei litigiosae, eam enim sine vitio litigiosi fieri posse ad modicum tempus, non autem ad longum, seu longissimum, tradunt Lancel. d. c. 4. *limit.* 1. n. 59. Cardin. Tufch. d. *lit. L. conclus.* 386. n. 56.

28 Aduertendum pro supradictorum declaratione litigiosi vitium non solum in profanis, sed etiam in beneficiis cadere, vt per Bald. in d. *auth. litigiosa*, n. 1. Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 463. Flamin. d. g. 3. n. 10. itavt beneficium litigiosum super quo penderis, resignari non possit, Lancel. d. c. 4. n. 264. Flamin. d. g. 3. à princ. Cardin. Tufch. d. *lit. L. conclus.* 386. à n. 41. in verbo;

29 *litigiosi vitium*. Litigiosum satis dicitur beneficium ex commissione causae appellationis, & citatione cum inhibitione, & illius executione, Rot. apud *Farr. decis.* 455. n. 1. p. 2. recent. & *decis.* 321. n. 2. p. 1. recent. Et dicitur etiam litigiosum beneficium effectum quando agitur de iure reali super collatione facta, Rot. *decis.* 342. n. 2. p. 1. recent. Non inducitur autem vitium litigiosi in causa beneficii, in qua non principaliter agitur cuius esset beneficium, sed tantum agitur de iure praesentandi inter patronos, Rota d. *part. 1. decis.* 618. num. 5. Buratt. *decis.* 59. num. 12. vbi num. 13. subdit litigiosum non remanere beneficium quando

30 cuius sit beneficium non est principalis, sed incidens, sicut etiam non inducitur per oppositiones, quae fiunt à praesentatis ne instituantur, vt post Lancelot. & Petr. Greg. resoluit nouissimè Ioan. Anton. Massob. in sua praxi habendi concursus ad Parochiales Ecclesias, *pralud.* 22. de Ecclesia litigiosa. Litigiosi vitium tollitur per sententiam, quae fecit transitum in iudicatam, Rot. d. p. 1. *decis.* 293. num. 12. vel quando lis est finita per sententiam, & illius executionem, Rot. d. *part. 1. decis.* 665. num. 13. Non dicitur autem lis finita per sententiam, quae non fuit exequuta, nec dicitur terminata per sententiam, quae transit in rem iudicatam, si ex actis non iustificetur, vel sit iniusta. Rot. in Aretina capellania 18. Maij 1616. coram bonae memorae Buratto inter eius impressas *decis.* 178. num. 9. & 10.

31 Litigiosa res non efficitur quando lis, super ea

32 mota, est iniusta, vel calumniola, vel quando agens sine actione agit, Benintend. Bononien. *decis.* 48. n. 10. vers. secundo pro eius difficultatis resolutione. Cassad. *dec.* 7. de dolo, & contum. Sarnen. super reg. de annali, *quast.* 45. Mandos. super reg. de subrogandis collig. q. 11. num. 6. Menoch. *conf.* 79. n. 27. Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 471. *limit.* 4. à n. 1. Nec ex processu pullo Gabr. *conf.* 52. n. 7. lib. 1. Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 472. & 475. Card. Tufch. d. *lit. L. conclus.* 386. n. 16. Nec per litem agitant, & introductam à falso procuratore, Ozafo. *Pedem. decis.* 144. n. 8. Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 490.

33

34

35

Aloys. Ricc. d. p. 4. *collect.* 81. Ego ipse de officio, & potestate Episcopi, p. 2. *allegat.* 19. n. 17. & me citato nouissimè Ioan. Anton. Massob. d. *pralud.* 22. n. 31. Nec quando non agitur de re ipsa, sed aliquo opere facto in re, ex allegatis per Abb. in d. cap. *Ecclesia S. Maria*, n. 7. post med. vers. *sed ipse*, Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 498. Cardin. Tufch. d. *concl.* 386. n. 7. Nec per penditiam litis coram arbitris, Natt. *conf.* 2. n. 4. lib. 1. Lancel. d. c. 4. in prefat. à n. 500. Nec per appositionem sequestri, Host. in d. cap. *Ecclesia S. Maria*, n. 3. vers. *sed nec simplex interdictio*, Natt. *conf.* 2. post n. 2. vers. *praeerea lib.* 1. Lancel. d. c. 4. in prefat. n. 497. & n. 289. & n. 208. & 210. Nec ex decreto, vel sententia prolata in summarissimo possessorio, vt per Curtium. *conf.* 165. n. 5. Ferrer. *conf.* 12. n. 4. Flamin. de *resignat. benefic.* lib. 1. q. 3. n. 52. & *segg.* Gonzal. ad reg. 8. *causel.* 7. *praeam.* n. 29. Gregor. *dec.* 335. n. 18. & 9. Rota in Bonanen. *beneficij* 6. Iunij 1614. coram bonae memorae Buratto, inter eius impressas *dec.* 59. n. 1. vbi Ferentil. in annot. *libra D. Rot.* etiam in Corduberi. *praestimoniorum* 11. Aprilis 1621. coram R.P. D. med. Nannarro.

In gloss. *De questione*, ibi, *sed si ei obicitur crimen*, 33 &c. Notatur ad hoc quòd institutus vel confirmatus à Papa in beneficio manuali, quòd consequit ad Abbatis nutum provideri, si delictum priuatione dignum committat, tunc, quantuncunque in perpetuum sit collatum beneficium, poterit ab Abbate priuari illo, quia per illam Pontificis collationem, aut confirmationem, solum respectu praeteritorum, est praclusa via inferioribus, atque ideo de viribus illius collationis, aut confirmationis cognoscere nequeunt, secus respectu delicti de nouo interuenientis, ita docent in *praesent.* Butr. n. 6. Abb. n. 8. & 10. Zabar. statim in *princ. Imol.* n. 44. in fine, Dec. n. 57. & 58. Mil. in *repet. verbo*, beneficium n. 26. vers. *beneficium manuale*, Alphons. Villagut. de *extensione legum* in rub. de *extensione legis penalis in materia conatus concl.* 5. num. 133. Sanch. in *praecepta Decalogi*, tom. 2. lib. 7. c. 29. n. 139. aduertentes hanc glossam oppositum non dicere in illis verbis ibi, sed certe non est verum, quia non referuntur ad hoc, sed ad aliud membrum.

S V M M A R I V M.

- 1 Indicare nullus debet de confirmationibus Papa sine eius mandato, nisi per falsi suggestionem fuerint obteata.
- 2 Confirmationis ubique mentis an intelligatur de confirmatione ex certa scientia, vel in forma communis ostenduntur, & n. 3. & 4.

C A P. De confirmationibus. II.

Index non potest iudicare contra confirmationem Papae, nisi de speciali eius mandato, vt certum sit quòd per falsi suggestionem fuerit elicita. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. *Collect.* Zabar. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Decian. Butr. Bald. Vivian. in *rationali secundi libri iuris Pontific.* pag. 362. Alagona in *compend. iuris Canon.* pag. 350. remissimè Ximen. in *concord.* p. 2. refertur ab Anton. August. *collect.* 1. *Decretal. lib. 2. tit. 21. cap. 2.* & est post Concil. Lateranens. sub Alexand. III. *part. 50. cap. 16.*

Vide dicta ad cap. 1. post num. 1. sup. hoc eodem titulo. Et nota rationem, quia statuta confirmata à Papa dicuntur Papalia, Honded. *conf.* 5. in fine lib. 2. Marefcot. *variatur.*

var. resol. lib. 1. c. 6. ex n. 20. Seraph. decif. 153. n. 1. & decif. 794. n. 16. Rot. decif. 169. n. 5. & decif. 461. n. 1. p. 1. diuers. & in Balneoregien. bonorum, coram Card. Pamphilio apud Marchef. de commiss. p. 2. pag. 152. sub n. 2. vers. & cessat, Caualer. decif. 257. num. 5. & decif. 413. num. 1.

2 Quæstio est dubia, an si à lege, statuto, vel rescripto, aut alia dispositione fiat mentio de confirmatione, intelligi debeat de confirmatione ex certa scientia vel confirmatione in forma communi; in qua Ioan. Andr. in cap. penult. in fi. hoc tit. vbi Butr. Cardin. Imol. & communis, Abb. in c. examinata n. 5. eod. arbitrantur quod si superior simpliciter nullo alio adiecto utatur in concessione hoc verbo, *confirmamus*, intelligendus sit de confirmatione ex certa scientia. Mouentur primò ex eo, quia verbum hoc ex sermonis proprietate importat quòd res nateat firma, sanè tunc maior reperitur firmitas, quando actus, qui aliàs semota confirmatione erat nullus modò redditur validus, & firmus; cum ergo confirmatio ex certa scientia inter alios hunc potissimum operetur effectum, sit consequens vt oporteat verbum illud in dubio dum aliud non constiterit intelligere de confirmatione ex certa scientia, quia res firmior manet argum. cap. inter dilecta 6. ad fin. ibi, *quod modis potest valere*, &c. de fide instrument. Secundo expendunt cap. si Apostolica 2. 2. de prebend. lib. 6. vbi proponitur confirmatio Pontificis simpliciter facta, & tamen text. insinuat illam censeri factam ex certa scientia, vt gloss. ibid. verbo *confirmamus*, intelligit. Vltimò adducunt cap. quia diuersitatem 5. post princ. de concess. prebend. vbi Pontifex ex eo videtur innuere confirmationem factam fuisse in forma communi, qua fuit decreta sub ea forma restricta, sicut iuste & pacifice possidentur, quasi si simpliciter absque vlla restrictione concessa foret, debuisset indicari facta ex certa scientia, non in forma communi.

3 Oppositum tamen, imò in dubio confirmationem censeri factam in forma communi, merito tenent gl. pen. in l. ex verbis 14. C. de don. inter vir. & vxor. Innoc. communiter receptis in cap. dudum, in fine, de decim. vt per Felin. in cap. cum venissent, n. 2. de testib. Dec. in presenti n. 7. & in cap. examinata n. 5. hoc eod. tit. Iaf. in l. more, n. 30. ff. de iuris d. om. iud. Crot. in l. omes populi n. 17. ff. de iustit. Quorum opinio ex eo suadet, quia confirmatio tunc censetur facta ex certa scientia, quando sit cum perfecta noticia totius negotij, & omnium eius circumstantiarum, veluti quando tenor totius privilegij, aut instrumenti inseritur in ipsa confirmatione, iuxta ea quæ dixi ad cap. cum dilecta 4. ex n. 13. in fi. hoc tit. & ad cap. venerabilis, eod. tit. vel à Principe in literis exprimitur, aut testibus instrumentis, seu aliis legitimis modis comprobatur, de quibus in eod. cap. venerabilis, num. vltim. Sed in terminis, de quibus agimus, nihil horum proponitur, quia sumus in dubio, vt patet; igitur, &c. Pro quibus facit, quia concessio Principis in dubio, dum aliud non exprimitur, ita interpretanda est, vt nullum tertio præiudicium irrogetur, sed confirmatio concessio est, & sumus in dubio: irrogabitur autem tertio maximum præiudicium si intelligatur facta ex certa scientia, nullum si in forma communi; igitur illo, non verò hoc pacto decreta confirmata intelligi debent. Maior nota est ex cap. quia in corrigendis 12. vers. quia tamen, de offic. Ordin. gloss. pen. in d. cap. dudum 31. post alios ad plura comitendunt Staphil. de literis, in princ. n. 11. Navar. in c. nullum 17. q. 2. n. 12. in princ. Pinel. in rub. de rescind. vendit. p. 1. c. 2. n. 8. igitur, &c. Iuat maxime cap. ex parte 12. de constit. d. cap. dudum, in quibus simpliciter fit mentio confir-

mationis, & tamen non de illa, quæ ex certa scientia decernitur, quæ actum aliàs inutilem reddit validum intelligatur, sed de illa, quæ in forma communi expeditur facit reg. cap. 2. de rescripte.

Qua retenta sententia non obstant quæ pro prima adduximus, ad primum enim respondetur, verbum, *confirmamus*, in dubio actum firmum reddere iuxta propriam ipsius naturam, vt si actus à parte antea valeat, firmior reddatur, sin autem sit nullus, talis permaneat interim, dum aliud non apparuerit de potestate, & mente confirmantis; sed non inde sequitur in dubio de confirmatione ex certa scientia esse intelligendum. Ad secundum ex d. cap. si Apostolica, respondetur ibid. vltra verbum reperiri concessuras ex quibus deprehenditur Pontificem ex certa scientia confirmasse provisionem Legati, patet ibi, plenam de his facta narratione, & ibi, *auctoritate nostra*, vt intelligit gloss. ibid. verbo *confirmamus*, Decad. rub. huius tit. n. 3. ad fin. Ad vltimum ex dicto cap. quia diuersitatem, dicendum est ibi non fuisse restrictionem concessam confirmationem, vt ex aduerso ponderatur, sed solummodo declarari naturam confirmationis in forma communi, quæ est confirmare res partium, sicut iuste & pacifice possidentur, idque satis insinuat relationum, quæ, immediate adiectum post verba antecessoria ibid. in forma communi; quibus consequens est brevis intellectus ad l. privilegia 12. in princ. C. de sacros. Eccles. dum Imper. inibi simpliciter confirmat privilegia retro concessa Ecclesiis, vt intelligatur de confirmatione in forma communi, vt per Bart. Alex. & alios, quos ibi sequutus fuit D. Barbof. in fragment. ad illum text. cuius posterior pars in hunc sensum trahenda est, iuxta modò dicta.

S V M M A R I V M.

- 1 Litera confirmationis super sententia, à qua erat appellatum, non valent, si appellatus malitiosè prauentis appellante, aliàs pendente donec de appellatione cognoscatur.
- 2 Appellationis mentio debet fieri in rescripto.
- 3 Appellatio extraiudicialis non comprehenditur in rescripto de appellatione.
- 4 Atentata pendente appellatione à diffinitum ante omnia regulariter sunt reuocanda.

CAP. Bonæ memoriæ. II.

Cælest. III.

Quando quis appellat à sententia, & impetrat à Papa, appellatus verò praueniens impetrat à Papa confirmationem sententiæ, non facta mentione de appellatione, tunc non valent illæ literæ, sed secundæ primi appellantis. Si autem in primis dicatur, *Nullo præiudicio facto iustitiæ*, & veritas tunc valebunt literæ, sed suspendetur etiam rigore, donec fuerit declaratum de iniquitate sententiæ. Colligunt ex Ordinari. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabab. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Hostiens. Anchar. Bald. Butr. Vinian. in ration. secundæ libræ iuris Pontif. pag. 362. Alagbna in compend. iuris Canonici, pag. 350. requisitè Ximen. in concord. part. 1. & 2. refertur ab Anton. Aug. collect. 3. Decretal. lib. 2. tit. 2. cap. 1.

In quo nulla de facta appellatione mentio, &c. Non tatur ad hoc quòd in rescripto debet fieri mentio de appella-

appellatione, vt per Palat. in repet. cap. per vestras, de donat. inter virum, n. 4. & num. 16. Appellatio vero extrajudicialis non comprehenditur in rescripto de appellatione, Sigismund. Scaccia de appellat. quast. 1. sub num. 8.

4 Donec de iniqua sententia, &c.] Notatur ad hoc quod attentata pendente appellatione à diffinitiva ante omnia sunt reuocanda, vt per Couat. pract. c. 13. in princ. Scac. d. tract. de appell. q. 3. n. 47. & 48. Cotta in memorab. verbo, appellatione pendente, & plures, quos refert parens meus in comment. ad Ordin. Regiam Lusitan. lib. 3. tit. 7. & in princ. & procedit quantumcumque notorium sit finolam, & iniustam esse appellationem, vt per D. Barbof. in l. si de vi, n. 134. ff. de iudic. Vide ad cap. vii. n. 27. cum segg. de appell.

S V M M A R I U M.

- 1 Privilegij innouatio nouum ius non tribuit, nec antiquum confirmat, sed si quod competebar conseruat.
- 2 Legem ex identitate rationis licitum est extendere.
- 3 Lex id, quod constituit in casu omisso, constitutum intelligitur.
- 4 Exceptio ad similem extenditur.
- 5 Privilegiorum innouatio nouum ius non tribuit, sed solum antiquum conseruat.
- 6 Confirmatio privilegij nullum ius tribuit, sed quod antea erat conseruat.
- 7 Confirmans nihil addit de iure.
- 8 Confirmatio est iuris quasi corroboratio.
- 9 Innouare, verbum, quid significet, ostenditur, & tripliciter opponitur contra textum in presenti.
- 10 Privilegium aliquando accipitur pro charta, seu instrumento in quo gratia, aut concessio Principis continetur, aliquando vero pro concessione ipsa, seu gratia.
- 11 Innouatio solius charte, seu instrumenti, quia erat nimia vetustate consumptum, nihil iuris de nouo tribuit.
- 12 Confirmatio dicitur fieri in forma communi in quando Pontifex de negotio non bene instructus confirmat contrarium, & privilegium, in eo statu, & pro ut antea erat.
- 13 Confirmatio ex certa scientia dicitur fieri quando fit cum perfecta noticia totius negotij, & omnium eius circumstantiarum, vbi quando tenor totius privilegij, aut instrumenti inseritur in ipsa confirmatione.
- 14 Tenor totius privilegij Papae innotescere debet, vt dicatur confirmatio ex certa scientia.
- 15 Confirmatio Papae quando censetur concessa ex certa scientia, quando in forma communi, ostenditur ex decisione S. Rote.
- 16 Princeps licet dicatur confirmare ex certa scientia, quando confirmat parte citata, & cum causa cognitione, defectus tamen citationis non excludit quin confirmatio dicatur facta ex certa scientia, quando aliter constat Principem ex certa scientia confirmasse.
- 17 Confirmatio in forma communi dicitur, etiam si clausula, ex certa scientia, adiciatur, si tamen tenor privilegij, vel contractus, aut rei confirmate inseratur non est.
- 18 Confirmatio ex certa scientia confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem.
- 19 Confirmatio Pontificis ex certa scientia habet vim nouae concessionis, quando confirmat id, quod innulidum est.
- 20 Confirmatio ex certa scientia non dicitur simplex confirmatio, sed ampliatio, & noua concessio.

- 21 Confirmatio in forma communi non reddit actum validum, sed illud confirmat, prout antea erat, & in eodem statu, & robore illud relinquit.
- 22 Confirmatio in forma communi quos effectus pariat, ostenditur.
- 23 Confirmatio in forma communi an instam praestet causam praescribendi, ostenditur.
- 24 Confirmatio non operatur circa non oppressa, & circa ea, quae sunt aliena à mente confirmantis.
- 25 Interpretatio fugienda est per quam responsa Pontificum ad aliquam consultationem, & ius speciale reducuntur.
- 26 Princeps quando ex certa scientia innouat gratiam, concessionem in charta contentam, nouum ius tribuit, & privilegium, etiam si tempore, vel alia causa amissum sit, restituit, & de nouo redintegrat.
- 27 Declaratur text. in cap. veniens, de transact.
- 28 Iulij I. I. responsum in cap. In militantis Ecclesia agro, defenditur, & declaratur.
- 29 Confirmatio quando potest referri ad privilegia valida, quae in usu sunt, & ad inualida, vel quae alias non sunt in usu, ad ea tantum debent referri, quae valida, & in usu sunt.
- 30 Abbatissa pro suo monasterio potest esse procuratrix.

C A P. Cùm Dilecta. IV.

Innoc. III.

1 Vs Ciuile disponit vt quando timetur de testibus, ne veritas fortuitis casibus subtrahatur, testes sunt recipiendi valedinarii, & alij, de quibus probabiliter timetur. Eadem ratione privilegia Ecclesiastica vetustate consumpta sunt renouanda, sed ex renouatione non acquiritur nouum ius Ecclesiae, sed si quod competebar conseruat. Colligunt ex Ordin. Abbat. antiqui. Innoc. Collect. Zabar. Bellam. Joan. Andr. Imol. Anan. Hostiens. Anchar. Decian. Burr. Bald. Viuiam. in ration. secund. libri iuris Pontif. pag. 363. Alagona in compend. iuris Canonici, pag. 351. remissive Calal. in annotat. & Ximen. in concordant. part. 1. & 2. refertur ab Anton. Aug. collect. 3. Decretal. lib. 2. tit. 20. cap. 1.

Eiusdem aequitatis similitudine, &c.] Notatur ad hoc quod licitum est extendere legem ex identitate rationis, vt per Palat. in repet. sub. s. 16. num. 10. & in repet. cap. ... s. 29. num. 1. Corlet. verbo extensio, incip. dispositio, Duen. reg. 311. Nauar. in cap. 1. s. labore, num. 14. de iuris. dist. 6. Couat. in cap. alma, part. 1. s. 11. num. 15. vers. tertio ad hoc, D. Barbof. in l. si constante, in princ. num. 94. cum segg. ff. soluto matrim. Cald. in l. si curatorem, verbo, vel aduersarij dolo, n. 13. ad finem, & de Emp. c. 1. n. 7. Gutier. pract. lib. 3. q. 7. a. n. 7. Surd. conf. 302. m. 4. & 22. Rebel. de obligat. iustitia, part. 1. lib. 1. quast. 6. sect. 3. num. 12. & sect. 4. per tot. Sic etiam id quod lex constituit in casu omisso intelligitur constitutum, vt per Cord. in l. si quis à liberis, s. parens, num. 33. ff. de liberis agnoscendis. Et exceptio ad similem extenditur, Couat. lib. 2. variar. cap. 5. num. 6.

Nolentes igitur, &c.] Notatur ad hoc quod innouatio privilegiorum nouum ius non tribuit, sed solum antiquum conseruat, similis text. in cap. ex parte 13. & in cap. quia intentionis 29. de privileg. docent in presenti Abb. a num. 4. & Socin. a num. 10. Fr. Emman. quast. regul. rom. 1. quast. 8. art. 2. Soar. de legibus, lib. 8. cap. 20. per totum, quemadmodum etiam ex iisdem rationi

- 6 rationibus, & iuribus receptum est, confirmationem privilegij nullum ius tribuere, sed quod antea erat conferuare, cap. *præceptis*, ibi, *non novum aliquid*, 12. *distinct.* cap. *inter dilectos*, versic. *ceterum*, de *fide instrum.* ibi, *confirmari tanquam prius habita*, donari tanquam *tunc tradita*, cap. *quia diversitatem*, in *princip.* ibi, *non obstante confirmatione*, &c. de *concess.*
- 7 *prob.* tum etiam, quia confirmans nihil addit de nouo, vt docent Menoch. *consil.* 191. num. 46. & *consil.* 1. num. 6. & *consil.* 351. num. 19. Gutier. *præfatic.* lib. 3. *quest.* 17. n. 40. & num. 121. & *quest.* 23. n. 6. Bernard. *Græuæ ad præfaticam Camera Imper.* lib. 2. *conclus.* 1. num. 11. Ioseph. *Sessæ Aragonia decis.* 15. num. ultim. Cabed. *Lusitan. decis.* 1. num. ultim. part. 2. declarando vt per Rot. *decis.* 123. n. 5. apud Farinac.
- 8 *part. 1. recentior.* & constat ex recepta confirmationis definitione quod sit iuris quæsitæ corroboratio, vt post Hostiens. & alios antiquiores, explicant Dec. in *notab. huius tit.* n. 21. & Bero. a numero 3. Cardin. *Tusch. tom. 1. lit. C. concl.* 705. Cabed. d. *decis.* 1. numer. 4. & deinde ex iis, quæ latè explicant post Abb. *Decius in cap. 2. a num. 43. super hoc tit.* & Bero. in *cap. 1. n. 25. eod. tit.* Menoch. *consil.* 75. num. 32. & *consil.* 378. num. 19. & *consil.* 414. num. 14. Cardin. *Tusch. d. lit. C. conclus.* 708. a *princ.* Mascard. de *probation. conclus.* 404. Soar. d. lib. 8. cap. 18. a numero. 2. & 8. Mar. Anton. *variar. resolut.* lib. 1. *resolut.* 51. num. 8.
- 9 Sed contra supradictam conclusionem obstant, & primò argumentum desumptum ex proprietate ipsius nominis innouatio, quæ nouam concessionem, & actus extincti reintegrationem importat, vt per text. in *l. dies 4. in princip.* ff. de *damno infecto*, ibi, *reuocare, vel præstare*, vbi notant scribentes communiter, referentes renouationem ad id, quod iam finitum est, iuxta l. *sed etsi marcente*, in *fine*, ff. de *precario*, cum aliis, de quibus latè Tiraquell. de *retract. conuent.* §. 1. gloss. 7. a num. 25. Gutier. de *inrament. confirmat.* part. 1. cap. 49. Cald. *Pereira de renouat. emptis.* *quest.* 2. a *princ.* Secundo obstat text. in *cap. 1. in fine.* *supr. de transact.* & in *cap. veniens.* eod. tit. ibi, *nisi præfati Monachi transacti onem præscripserunt*, &c. dum probat transactionem factam in personas, realem fieri accedente Pontificis confirmatione. Tertio, & vltimo obstat *cap. 2. in fine*, *supr. hoc tit.* vbi postquam Summus Pontifex privilegium, aut rem aliam confirmat, nullus inferior ea de re quicquam decernere, aut indicare potest.
- 10 Pro terminorum materia confirmationis cognitione ac supradictorum resolutione aduertere oportet privilegium aliquando accipi pro charta, seu instrumento, in quo gratia, aut concessio Principis continetur; aliquando verò pro concessione ipsa, seu gratia, & pro eo quod in charta, seu instrumento continetur, differunt enim sicut continens, & contentum, vt ex text. in *l. non figura*, ff. de *actionib.* colligit, & bene explicat Suid. *consil.* 144. n. 13. & alij de quibus Cardin. *Tusch. tom. 4. lit. I. concl.* 236. Iuxta quam duplicem acceptionem intelligi potest quæstio de innouatione privilegij, nam si agatur de innouatione solius chartæ, seu instrumenti, quia vel nimia vetustate consumptum, iuxta text. in *presenti*, vel quia est deperditum, iuxta text. in *cap. cum olim* 12. de *privileg.* certum est quod talis innouatio nihil iuris de nouo tribuit, & procedunt text. in *presenti*, & in d. *cap. ex parte*, & in d. *cap. quia intentionis*, & communis, de qua Doctores citati num. 7. ratioque facilis est, nam hu-

Tom. I.

ijsmodi innouatio solum fit ad faciliorem probationem eius, quod in privilegio continebatur, & iuxta eius tenorem est facienda, nihilo omnino addito, vel etiam detracto, ac subinde intentio Principis hanc innouationem fieri concedentis non est quicquam de nouo tribuere, vel concessionem extendere, vel nouum robur adicere, sed solum tenorem eius, quod antea erat concessum, in scripturam redigere ad faciliorem probationem iuxta l. *conuincitur*, ff. de *pignorib.* eamque rationem sentit Pontifex in d. *cap. quia intentionis*, in *princ.* dum exorditur, quia intentionis nostræ non existit, & deinde in decisione, per hoc non intendimus, &c. & explicat Soar. d. c. 20. n. 3.

Si vero agatur de innouatione ipsius gratiæ, seu privilegij, quatenus importat formalem ipsam concessionem, videtur applicanda distinctio, quam circa confirmationem DD. omnes variis in locis traderunt; vel enim fit in forma communi, vel ex certa scientia: dicitur fieri in forma communi, quando Pontifex de negotio non bene instructus confirmat contractum, & privilegium in eo statu, prout antea erat, vel collationem beneficij, prout antea instè, & pacificè possidebatur, vt explicat Pontifex in d. *cap. quia diversitatem*, de *concess.* *prob. in vers. non obstante*, ibi, *sub forma communi, quæ confirmat beneficium, & prebendas sicut instè, & pacificè possidentur, & in cap. examinata*, hoc tit. ibi, *confirmauerat illud sicut prouide latum*, &c. Dicitur autem fieri ex certa scientia, quando fit cum perfecta noticia totius negotij, & omnium eius circumstantiarum, & quando tenor totius privilegij, aut instrumenti inferitur in ipsa confirmatione, iuxta text. in *cap. penult.* *infr. hoc tit.* ibi, *ad maiorem rei euidentiā literis confirmationis tenor compositionis inferitur*, Dec. in *cap. porrecla*, n. 15. hoc tit. Roman. *conf.* 336. num. 2. Molin. de *primogen.* lib. 2. *cap. 7. num. 9.* Mascard. de *prob. concl.* 22. Rot. *decis.* 455. num. 3. *part. 1. diuers.* itavt ad hoc vt rescriptum dicatur ex certa scientia, duo copulatione requirantur, vnum vt totus tenor inferatur, vel clausula ex certa scientia, alterum vt cum eo causæ cognitio concurrat, alioquin vno tantum deficiente gratia in forma communi intelligitur, obtentæ, Patil. *consil.* 33. num. 51. lib. 3. Alexand. *consil.* 128. num. 18. *vers. promitto*, & num. 22. lib. 4. *Græu. cor. 447.* num. 5. lib. 1. Socin. *in consil.* 32. num. 34. lib. 3. Butr. in *cap. num. 3. de patris*, Abb. in *cap. examinata* in 2. *notab. hoc tit.* & ibi Dec. in 2. *notab. num. 7.* & in *cap. 2. num. 44. eod. tit.* Abb. in *cap. 3. num. 6. vers. & dicitur facta*, hoc tit. Rot. in *Tolietana admissionis* 14. Decembris 1609. coram Cardin. Pamphilio. Sufficit etiam si alias constet quod Pontifex sciens privilegij, aut contractus defectus, nullitatis, illud prudens, & volens confirmavit; in dubio enim nunquam præsumitur confirmationem factam fuisse ex certa scientia, vt omittis, aliorum resolutionibus magis communiter receptum constat ex Abb. & aliis, ex quibus explicat Dec. in d. *cap. 2. a num. 44.* cum seqq. vbi Bero. num. 20. Molin. de *primogen.* lib. 2. *cap. 7. num. 9.* Card. *Tusch. lit. C. conclus.* 708. num. 7. Nicol. *Garc. de beneficiis* part. 3. *cap. 2. num. 225.* cum seqq. Fr. Emman. d. *quest.* 8. artic. 3. Gonzal. ad *reg.* 8. *Cancell. gloss.* 45. §. 1. numer. 76. Marchesani. de *commissionibus*, part. 1. *cap. 2. a num. 23.* Aldyl. Riccius in *collectan. decision.* part. 5. *collect.* 1592. Soar. d. *cap. 18. a num. 4.* Seraph. *Rota decis.* 981. numer. 2. vbi quod totus tenor Papæ innouescere debet, vt dicatur confirmatio ex certa scientia, quem refero ego ipse de *ditionibus*, & clau-

Q 99

suis

fulis, claus. 25. n. 5. latē Cabed. Lusitania decis. 2. in princip. part. 2 ubi à num. 7. & per tres sequentes decisiones latē prosequitur tres confirmationis modos.

15 Et Papa quando ex certa scientia aliquid concedere dicitur, declarat Rota in una Toletana admissionis 17. Iunij 1609. coram D. Pamphilo apud Farin. decis. 102. num. 3. part. 1. recent. in hac aurea verba: Breue autem Clementis fuisse concessum ex certa scientia, & non in forma communi visum fuit Doctoribus apparere, tum quia in eo fuit narrata substantia Brevis Leonis X. in eo confirmati, gloss. in cap. pastoralis, §. praterea, verbo, ex certa scientia, de officio deleg. Felin. in cap. cum inter, colum. 1. & 2. de except. Dec. in cap. porrecta, sub num. 15. de confirmat. vili, Roman. consil. 327. num. 7. in fine, Gabr. 183. num. 14. lib. 1. & fuit dictum in causa Abulen. iurisdictionis 25. Ianuarij 1588. coram bonæ memoriæ Orano, præsertim stante clausula, quorum tenores, &c. Ruin. consil. 31. n. 5. ad finem, lib. 1. tum etiam, quia Breue emanauit re matrice discussa ex sententia S. D. N. tunc Cardin. Burghesij, & illustriss. Card. Blanchetti, quibus hoc negotium videndum, & examinandum, ac sibi referendum Clemens ipse commiserat, quo casu dicitur concessum ex certa scientia, Abbi. in cap. 1. & 2. num. 6. vers. quadam confirmatio, & ibi Dec. num. 47. de confirmat. vili, vel inutili, maxime stante clausula ex certa scientia, apposita in ipso Breui, gloss. in cap. statutum, in princip. in verbo, literarum, in fine, de rescript. in 6. in Clem. 2. in gl. fin. eod. tit. Abbi. in cap. examinata, in fine, de confirmat. vili, vel inutili, Dec. in cap. porrecta, n. 15. vers. quarto quando expressè, eod. tit. Roman. consil. 327. n. 2. Ruin. consil. 31. n. 5. vers. & propt. lib. 1. Hac in decisione.

16 Idem etiam ostenditur ead. Rot. in d. Toletana admissionis 14. Decembris 1609. coram ipso met. D. Pamphilo, apud Farin. decis. 102. n. 2. p. 1. recent. in hac verba. Licet enim quando Princeps confirmat ex certa scientia, & cum causæ cognitione, ut dicit Barbat. inter concilia, Alex. consil. 23. incip. scripsit Ecclesiasticis, &c. cum aliis allegatis, & iste sit vnus ex modis cognoscendis, tamen citationis defectus non excludit quin confirmatio dicatur ex certa scientia, quando aliter constat Principem confirmasse ex certa scientia, quod potest pluribus modis etiam per testes probari, ut refert, & sequitur Afflict. de constit. Reg. lib. 3. rubr. 4. tit. de iure suo Curia obseruando, n. 5. &c.

17 Solet inter Doctores non leuiter agitari vtrum confirmatio dicenda sit in forma communi, vel potius ex certa scientia, quando clausula illa, ex certa scientia, adducitur, & tamen tenor priuilegij, vel contractus, aut rei confirmatæ insertus non est? in qua questione communis sententia resoluit ex certa scientia factam iudicari propter illam clausulam, ex Abb. Dec. & pluribus aliis testantur Nicol. Garc. d. cap. 2. n. 230. & Soar. d. cap. 18. num. 6. Sed contrarium voluunt alij, & in S. Rota pluries tentum esse constat ex decisionibus relatis ab eodem Garc. d. cap. 2. numer. 231. cum quo resolue ex ibi dictis num. 236. quod vel agimus de huiusmodi confirmatione ad effectum confirmandi actum nullum, & rectè procedit communis, quod per hanc clausulam ex certa scientia, actus nullus validus redditur, si Princeps de nullitate & grossimiliter habeat notitiam, vel agimus de ea clausula ad effectum tollendi defectum intentionis, & subreptionis, & procedunt S. Rotæ decisiones, & est recepta doctri-

na in hunc sensum, ex Gabr. commun. tit. de clausulis, concl. 1. n. 61. cum segg. Getier. conf. 11. à n. 13. Molin. d. cap. 1. n. 15.

Receptissima autem est, & notissima vtriusque 18 confirmationis differentia, nam illa ex certa scientia, confirmat actum nullum, eique nouum robur tribuit, & validitatem, iuxta text. in dist. cap. 1. de transact. in fine, quod in hac confirmatione procedere notauit gloss. in d. cap. quia intentionis, & sequuntur ibi omnes, & latè Dec. in d. cap. 2. à n. 46. & post Cardin. Tusch. & alios, Soar. d. cap. 18. à num. 12. Confirmatio enim Pontificis ex certa scientia habet vim nonæ concessionis, quando confirmat id, quod inualidum est, Felin. in cap. inter dilectos, n. 14. de fide instrum. Dec. consil. 184. num. 8. per l. adoptio, la secunda, ff. de adoption. idem Dec. consil. 341. n. 7. ad medium, versio. sed in casu, Paris. de communi, consil. 19. num. 15. lib. 1. Rot. in lacer. Vicaria 27. Ianuarij 1614. coram D. Buratto, apud Farinac. decis. 513. num. 6. part. 2. recentiorum, & ita 19 non dicitur simplex confirmatio, vel innouatio, sed ampliatio, & noua concessio, cap. si Apostolica, & ibi gloss. in verbo, confirmamus, de prebend. in 6. Doctores in cap. 1. ubi post Abb. & alios Dec. num. 46. & segg. sup. hoc tit. Ruin. consil. 31. n. 5. lib. 1. Gozadin. consil. 62. n. 15. Rota decis. 192. num. 2. apud Farinac. part. 1. recent. Quæ autem sit in forma communi, non reddit actum validum, sed illud confirmat, propterea antea erat, & in eodem robore, & statu illum relinquit, iuxta d. cap. quia diuersitatem, d. cap. examinata, cum similibus, Oldrad. consil. 237. n. 8. Butr. in cap. dudum, n. 7. de decim. Alex. consil. 122. Riso puncto, n. 4. lib. 4. Ias. in l. more, n. 41. ff. de iurisd. om. iud. Crauet. consil. 668. n. 2. Cassad. sub hoc tit. decis. vnc. n. 2. Soar. d. cap. 18. n. 8. Molin. & Fr. Emman. dictis locis, Marchesan. de commission. part. 1. cap. 21. §. 2. n. 6. pag. 233. Rot. dec. 31. num. 5. ad fin. part. 2. diu. & dec. 192. n. 2. apud Farinac. part. 1. recentior. & dec. 229. n. 11. & decis. 405. num. 1. part. 2. recentiorum, non enim extendit confirmatum, Rot. d. part. 2. dec. 111. n. 2. nec auget ultra quod in confirmato continetur, ead. Rot. d. part. 2. decis. 419. num. 1. quia de eius natura non est aliquid de nouo tribuere, sed quod iam tributum est roborare, ead. Rot. d. part. 2. dec. 339. num. 2. Non tamen ideo huiusmodi confirmatio in forma communi otiosa, vel inutilis dici potest, sed potius notabiles operatur effectus, in primis enim facit actum, seu rem confirmatam maioris auctoritatis, & ut scilicet magis timeatur, ut per text. in cap. quamquam 13. dist. notat gloss. in d. cap. 2. quiatriplex funiculus minus, & difficilius rumpitur, cap. 1. de treuga, & pace, & quia per confirmationem videtur Princeps actum suum facere, iuxta l. 1. C. de iure veteri euacuando, vnde videbatur quoddam inferior de tali actu confirmat in forma communi cognoscere non potest, iuxta d. cap. 2. sup. hoc tit. Sed communis merito contradicere, intelligens text. illum in secunda parte, & in cap. 2. hoc eod. tit. ut per Soar. d. cap. 18. n. 10. Verum ille effectus notabilior est, quod huiusmodi 23 di confirmatio in forma communi iustam præstat causam præscribendi, ut per text. in cap. dudum, ad fin. de decimis, & ex Innoc. in cap. 1. eod. tit. & Abb. antiq. notat Dec. in d. cap. 2. num. 45. Molin. d. cap. 7. num. 11. Cabed. decis. 2. num. 2. ad finem. Sed firmiter non existimo, quia text. illum in d. cap. dudum, intelligit de confirmatione ex certa scientia, Butr. ibi num. 15. quem sequuntur Alexand. consil. 39. num. 10. volum. 4. Auiles ad cap. 27. Prætorum, verbo, Promer.

Prouer. num. 7. & si diligentius attendatur, magis probat eam confirmationem non tribuisse causam prescriptionis, & ideo bene Soar. d. cap. 10. num. 7. improbat effectum illum, quem post Cordub. ponit Fr. Emman. d. quaest. 8. artic. 2. in fine, vt scilicet interrumpat inuolutionem prescriptionem inceptam contra privilegium, veluti si non esset in usu per spatium viginti annorum, & superueniret inuolutionem, per eam enim videtur de nouo incipere privilegium, & opus est, quod ex nunc noua incipiat prescriptio, vel saltem tempus eius non computabitur nisi a facta inuolutione: nam licet hęc obseruatio notabilis sit quoad inuolutionem factam ex certa scientia, minimè tamen applicari potest inuolutioni, seu confirmationi facte in forma communi, quæ confirmat, seu inuoluit actum prout est, & nihil mutat de eo statu, in quo antea erat, & consequenter non aufert ius parti quæsitum ex inchoata prescriptione, neque eam interrumpere est de intentione Pontificis inuolantis, iuxta rationem d. cap. quia intentionis, inuolutio enim regulanda est ad instar confirmationis factæ in forma communi, ac proinde inuolutio privilegij facta in forma communi, etiam si gratiam, & concessionem ipsam respiciat, nouum ius non tribuit, docet Soar. d. cap. 20. num. 5. vbi aduertit hunc modum inuolandi privilegia in usu non esse. Nec aliud significat proprietas verbi inuolant, quod videtur aliquid superaddere confirmationi, quia respondetur concedendo totum in inuolutione, quæ sit ex certa scientia, & respectu eorum, de quibus Pontifex, aut Princeps plene fuit informatus, & notitiam habuit, sed nihil concludere respectu eorum, quæ ignorant, atque ideo nec in confirmatione in forma communi, iuxta reg. l. cum Aquiliana, ff. de transactionib. nec etiam nouum est, sed ex stylo Romanæ Curie vltimissimum geminare voces, quæ eundem habent sensum, veluti, concedo fructus, redditus, emolumenta, &c. nec tamen ideo vt operentur sit interpretatio, quod comprehendat ea, de quibus Princeps non cogitavit, quia confirmatio non operatur circa non expressa, & circa quæ sunt aliena à mente confirmantis, Rot. decis. 114. n. 4. p. 2. recent.

24 Ex quibus bene inferitur quod si agatur de privilegiis inuolantibus, quatenus important chartam, seu instrumentum, in quo continentur, certissimum est per inuolutionem chartæ nihil de nouo tribui, ex rationibus supra adiectis, & ex auctoritate text. in d. cap. quia intentionis, & in d. cap. ex parte 13. de privileg. vbi Pontifex in versio. ita tamen, nihil speciale significare voluit, sed potius commune explicare, & quod proprium est & regulare in qualibet inuolutione, vt bene aduertit Soar. d. cap. 40. à num. 2. & confirmatur ex vulgari traditione, quod fugienda est interpretatio, per quam responsa Pontificum ad aliquam consultationem ad ius speciale reducuntur, iuxta gloss. vltim. in cap. consultationi, de temporibus ordinat. recepta ex Romano, & aliis, de quibus Felin. in cap. in causis, n. 3. ad fin. de re iudic. Nayar. in cap. accepta, de rescript. opposit. 1. num. 2. Vnde non obstat primum argumentum de quo supra, desumptum ex natura, & proprietate renouationis, nam licet hoc argumentum aliquo modo possit inferuire inuolutioni per quam ipsa gratia, concessio, seu ius in charta contentum renouatur, minimè tamen facit ad casum in quo versamur, quando solum inuoluitur charta ipsa ad faciliorem probationem, quia ex dictis nihil

Tom. I.

aliud continere potest, aut tribuere, quam quod in charta veteri continebatur, ex notatis in cap. vlt. de fide instrum. & relatis à Mascard. concl. 711. n. 17. iuncto num. 18.

Deinde ex eisdem pariter inferitur, quod si confet non solum chartam inuoluit, sed voluisse Principem ex certa scientia inuoluit gratiam, seu concessionem in charta contentam, non potest dubitari nouum ius tribui & privilegium etiam si tempore, & alia causa amissum sit, restitui, & de nouo redintegrari, probatur in primis ex reg. text. in d. l. sed est manente, & receptis doctrinis de proprietate inuocationis, de quibus supra; vltius confirmatur ex proximè dictis circa confirmationem ex certa scientia, quæ multò fortius in inuolutione procedunt, vt etiam diximus, confirmatio enim est iuris quæsitum corroboratio; at verò inuolutio est noua redintegratio, & per consequens si confirmatio ex certa scientia nouum ius tribuit, à fortiori, & inuolutio ex certa scientia, vt post Abb. & Felin. comprobat Fr. Emman. d. artic. 2. attestatus sic tenere famulos Doctores Salmanticæ, & post eum Soar. d. cap. 20. à num. 8. licet quæ ibi de natura inuolutionis scribit, non multum conueniant cum iis, quæ Doctores communiter tradunt de eadem, vt post Tiraquell. & alios diximus in primo argumento. Ad secundum argumentum ex d. cap. veniens, de transaction, quod aliquam præferebat difficultatem, dum videtur probare quod accedente Pontificis confirmatione, transactio, quæ personalis erat, & vti talis successorem non obligabat, sit realis, eumque obligare incipit contra certam resolutionem in hac materia, quod licet confirmatio etiam ex certa scientia possit actum nullum reddere validum, nunquam tamen potest eum extendere, vt plus iuris tribuat, quam quod in actu ipso confirmato continebatur, vt ex Baldo pluribus in locis comprobat Aniles d. verbo, Prouer. num. 14. Rota apud Fatinae. decis. 580. num. 3. in fine, part. 2. recentior. & deducitur ex definitione confirmationis, de qua supra. Sed aduertendum est cum gloss. verbo, confirmatam, in cap. veniens, transactionem, de qua ibi à principio, & intentione contrahentium non fuisse personalem, sed realem in successores transcurram, quia tamen accedens, de quo ibi, non potuit sine Episcopi auctoritate obligare successorem, iuxta text. in cap. de cetero, eod. tit. de transactione, opus fuit confirmatione Pontificis, quæ validam faceret transactionem, & successorem obliget, proinde ac si à principio auctoritas Prelati interuenisset, iuxta text. in cap. 2. eod. tit. & quæ notat Dec. per text. ibi in cap. venerabilis, infr. hoc tit. num. 6. & post eum Duen. reg. 127. limit. 4.

Denique non immerito ex dictis, & aliis procedit responsum Pontificis Iulij II. incip. In militantis Ecclesia agro, quod refert Fr. Emman. tom. 1. Bullarum, pag. 570. Confirmauerat enim Pontifex Sixtus IV. ex certa scientia per illa verba, & de nouo concedimus privilegia Minoribus Fratibus concessa: quæsitum deinde fuit à Iulio II. vtrum huiusmodi confirmatio comprehendat ea privilegia, quæ iam in usu non erant? Respondet Iulius negatiue, quod privilegia, quæ in usu non sunt, minimè confirmantur. Nam licet Collector privilegiorum Mendicantium, prout eum refert Fr. Emman. d. quaest. 8. art. 2. ad finem, asserat hoc Iulij II. responsum datum fuisse absolute, & generaliter propter defectum relationis, hoc est quod Iulius II.

Qqq 2 ita

ita respondit, quia plenè non fuit informatus de forma confirmationis, & quod in ea reperiebatur clausula, ex certa scientia, mera voluntate, *Motu proprio, & pro potiori cautela*, & quòd si de his clausulis plenè informatus fuisset, contrarium responderet, & post Cordub. sequatur Soar. d. c. 20. n. 9. asserens non videre quid aliud possit responderi. Ego tamen aduerto confirmationem illam Sixti I V. fuisse generalem privilegiorum Fratibus Minoribus concessorum, nec de singulis, & de ipsorum iustitiis, & de validitate causae cognitionem praecessisse, unde cum possit referri ad privilegia valida, quae in usu sunt, & ad invalida, vel quae alias non sunt in usu, ad ea tantum debent referri, quae valida, & in usu sunt iuxta celebrem doctrinam Anton. de Butrio per text. ibi in d. cap. dudum, n. 15. de decimis, multum commendans quòd bene notetur, quod alibi non reperitur, sequuntur Alex. consil. 9. n. 10. vol. 4. Aniles ad d. c. 17. Pratorum, verbo, *Prover*, n. 7. & post alios Cabed. Lufitan. decis. 1. n. 5. p. 2. Rot. decis. 11. num. 3. p. 2. recent. & confirmari potest ex text. & quae ibi notant Abb. & alij communiter, in cap. 1. versio, nec constitutio, de his, quae sunt à maiori parte Capituli, & in cap. 1. de iuriviam, lib. 6. Nec obstat quòd Pontifex ex certa scientia se confirmare adiecit, non enim ideo sequitur ex certa scientia fecisse, & plenè de singulis informatum fuisse, imò defectus intentionis potest praesumi respectu eorum, quae vel iniusta sunt, ut per non vltim sublatam, quem defectum intentionis clausula illa, ex certa scientia, non tollit per ea, quae Doctores resolunt, quos refero d. clausul. 2. num. 15. & ita respectu eorum, de quibus Pontifex non habuit notitiam, magis reducit ad confirmationem in forma communi, iuxta supradicta numero praeced. Iuxta hanc igitur receptam traditionem respondisse Iulium I. asserere facilius, & praestabilius est quam ab ipsius Pontificis interpretatione recedere cum Collectore privilegiorum, & aliis, qui eum sequuntur, & dicta colligendo fateor quòd si appareat Pontificem ex certa scientia certioratum quòd aliqua privilegia non erant in usu, ea confirmavit per illam clausulam, ex certa scientia innovamus, & de novo concedimus, aut verba similia novum robur, nonamque validitatem illis tribuit: fateor etiam haec verba, & clausulas huiusmodi satis esse, etiam si de certa scientia aliunde non appareat, quando apponuntur in aliquo, certoque privilegio, & sic procedit communis sententia, quam de virtute illius clausulae adduxi d. clausul. 25. Negamus tamen ea verba sufficere respectu eorum, quae iniusta, aut in usu non sunt, quando confirmatio generalis est, & refertur ad plura, quae valida, & invalida esse possunt, iuxta doctrinam Butrij, quae omni ex parte responso Iulij I. quadrat.

In gloss. Procuratorem. Notatur ad hoc quod Abbatissa pro suo Monasterio potest esse procuratrix, ut per Duen. reg. 311. versio fallit.

SYMMARIUM.

- 1 Confirmatio, quam Religiosus impetravit à Papa super temporalis administratione, seu priorum, non valet, si tacuit se Regularem, si verò expressit, respectum praesumitur falsum, quia Papa non consuevit concedere.
- 2 Confirmatio generalis non extenditur ad illicita.
- 3 Contraria iuri potest simplicem confirmationem non intelliguntur confirmata.

4 Confirmatio generalis statutorum, seu alterius dispositionis, non confirmat aliquid illicitum.

CAP. Ad nostram. V.

Confirmatio quam impetravit Religiosus à Papa super temporalis administratione pro persona particulari, si tacuit se esse Religiosum, est irrita, & nulla, quia non consuevit Ecclesia confirmare Regularibus personis aliqua personaliter. Colligitur ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabari. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anania, Hostiensis, Anchar. Butt. Bald. Viuian. in rationali secundi libri iuris Pontific. pag. 362. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 351. remissive Ximen. in concord. p. 2. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 2. tit. 20. cap. 2.

Notatur hic text. ad hoc quod confirmatio generalis non extenditur ad illicita, & invalida, ut per Alexand. consil. 39. num. 10. volum. 4. Aniles ad cap. 17. Pratorum, verbo, *Prover*, n. 7. Ioseph. Sesse Aragonia decis. 93. num. 5. & confirmata non intelliguntur per simplicem confirmationem ea, quae sunt iuri contraria, Duen. reg. 131. in princip. nullum enim quod est, confirmari non potest, Menoch. consil. 351. num. 19. Molin. de primog. libro 2. cap. 7. num. 7. Surd. de aliment. tit. 8. priuil. 22. num. 34. & decis. 53. num. 11. & decis. 289. num. 8. Cald. Pereira de potestate nominandi in respons. pro Duce Patrae, versio, quae sententia. Bernard. Graux. ad practica. Camera Imperiali. lib. 2. conclus. 1. numer. 32. cum seqq.

Confirmatio generalis statutorum, vel privilegiorum, seu alterius dispositionis non confirmat aliquid illicitum, Felin. in cap. Ecclesia S. Mariae, num. 4. in fin. de constit. Bald. in l. omnes populi, n. 37. ff. de iustitia, & iure, ubi quod Papa in generali confirmatione statutorum non censetur confirmare ea, quae sunt contra libertatem Ecclesiasticam, quem sequitur Felin. dicto loco, Socin. iun. consil. 32. n. 43. lib. 3. ubi quod confirmatio generaliter facta refertur ad statuta licita, & honesta, & non ad illicita, & loquitur de confirmatione statutorum Bononiarum, Roland. consil. 29. num. 32. & seqq. lib. 1. ubi quod non refertur ad statuta iniusta, & illicita, neque ad ea, quae sunt iuri contraria, loquitur de statuto Calalen. Alexand. consil. 66. num. 8. lib. 1. ubi quod generalis confirmatio privilegiorum non trahitur ad iniusta, & ad illicita & ad ea, quae sunt iuri communi contraria, cum intelligatur talis confirmatio per obreptionem impetrata, Barthol. in l. 1. num. 1. ff. de iis, quae sunt sui, vel alieni iuris, ubi ait quod si Papa confirmat omnia privilegia alicui Ecclesiae, vel Collegio, seu civitati, videtur confirmare quae sunt iusta arg. l. 1. §. 1. ff. de iis, quae in testamento delentur, cap. 1. de iuriviam, lib. 6. Bald. in cap. 1. per quos fiat investitura super feudis, n. 2. ubi quod generalis confirmatio non confirmat nisi iusta privilegia, & quod iuri contraria non intelliguntur confirmata, sed obreptione impetrata, cap. dudum, 31. de decimis, §. comparantibus, Dec. consil. 17. num. 2. versio, nam in generali, ubi quod in generali confirmatione statutorum non censetur confirmata iniusta, Paris. consil. 33. num. 54. lib. 3. ubi dicit quod confirmatio etiam ex certa scientia, si est generalis, solum refertur ad statuta, quae sunt iusta, & licita, Corn. consil. 9. num. 3. lib. 3. ubi quod confirmatio generalis non trahitur ad statuta nulla, & iniusta, loquitur de statuto

De Confirmatione, &c. Tit. XXX. 737

Statuto Viterbien. idem Paris. *consil.* 106. n. 6. lib. 3. vbi quod requiritur confirmatio ex certa scientia, & causa cognita, alias confirmatio generalis, etiam ex certa scientia, non refertur ad statuta, quae disponunt contra ius diuinum, naturale, Canonicum, & Civile. Cyn. in l. cum oportet, n. 2. C. de bonis, quae liberis; vbi quod si Princeps confirmat omnia priuilegia, videtur confirmare iusta, non iniusta, Gutier. de iuram. confirm. p. 1. c. 38. n. 6. vbi late Rot. decif. 780. n. 6. p. 1. diuers. vbi quod confirmatio generalis, & in forma communi non trahitur ad statuta illicita, & inhonesta, & loquitur de statuto Montisfalconi excludit fecundum.

S V M M A R I V M.

1. Monachis Prioratus, & administrationes non confirmantur, & rescriptum, vel confirmatio veritate tacita impetrata non valet.
2. Scientia certa non praesumitur.
3. Falsi suspicio in literis Apost. habetur pro falsitate non solum ad tollendam fidem literis, sed etiam ad puniendum.
4. Rescriptum impetratum contra consuetudinem, & stylum Principis, suspectum est de falso.
5. Confirmatio Pontificis si accedat concessionem factam ab Abbate beneficii maxime Regularis, aut peculiaris, adhuc integrum est Abbati renocare ad nutum suum sicut antea licebat.

C A P. Porrecta. VI.

1. Monachis Prioratus, & administrationes non confirmantur, & si huiusmodi confirmationis literas exhibeant, tanquam falsitatis auctores sunt puniendi, item rescriptum, vel confirmatio veritate tacita confirmata non valet. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innoc. Collect. Zab. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anania, Hostien. Anchar. Butr. Bald. Dec. Viuian. in rationali secundi libri iuris Pontific. pag. 364. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 351. remissum Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decretal. sub tit. de rescind. vendit.
2. Emanasse non credamus.] Notatur ad hoc quod certa scientia non praesumitur, vt per Hippol. sing. 27. & in dubio inc. obitonus probanda certe scientia impetranti, quia est praesumptio contra illum, vt per Innoc. in presenti, num. vnic. Host. ad fin. Ioan. Andr. n. 3. Abb. in fine, Dec. num. 9. & 10. Sanch. in praep. Decalogi, tom. 2. lib. 7. cap. 29. num. 144. in fine.
3. Eodem puniatur tanquam falsitatis auctores.] Notatur ad hoc quod in literis Apost. suspicio falsi habetur pro falsitate non solum ad tollendam fidem literis, sed etiam ad puniendum, vt per Mascard. de probat. concl. 747. n. 2. Farinac. p. 4. consil. 60. n. 14. & in praxi crimin. tit. de falsitate quaest. 151. part. 1. num. 32. vbi dicit quod suspicio falsitatis in literis Apostol. sufficit ad capiendum, & carcercandum suspectum de tali falsitate, Rebuff. in praxi benefic. tit. opponi qua contra Bullam possunt, n. 10. Buccaron. de differ. inter iudicia civilia, & crimin. differ. 53. num. 8.
4. Notatur etiam ad hoc quod rescriptum impetratum contra consuetudinem, & stylum Principis suspectum est de falso, vt per Mascard. con-

Tom. I.

clus. 1269. num. 5. Flamin. de resignat. lib. 8. quaest. 7. num. 103.

In gloss. Confirmatur, ibi, nisi euidenter appareat si quod ex certa scientia, &c. Notatur ad hoc quod si concessionem beneficii manualis Regularis, aut peculiaris facta ab Abbate accedat Pontificis confirmatio, adhuc integrum est Abbati renocare ad nutum suum, sicut antea licebat, quia per simplicem confirmationem non censetur velle renaturam variare, neque ita ex beneficio, & peculio ad nutum Praelati reuocabilibus constituitur rem ab illo irrenocabilem, secus quando Pontifex ex certa scientia confirmat, ita in presenti Abb. n. 4. Zab. in fine, & Dec. n. 8. Mil. in repet. verbo, beneficium, n. 9. versic. beneficia magnalia licet per Papam, Selu. de benef. p. 3. quaest. 68. num. 1. Rebuff. de pacificis possessor. num. 290. Gig. de pension. quaest. 15. num. 3. Azor. instit. moral. part. 1. lib. 12. cap. 22. quaest. 10. & part. 2. lib. 8. cap. 7. quaest. 11. Fr. Emman. quaest. Regul. tom. 1. q. 34. art. 1. quos refert, & sequitur Sanch. in praep. Decalogi, tom. 2. lib. 7. c. 29. n. 130.

S V M M A R I V M.

1. Sententia, vel arbitrium latum contra formam iuris, licet sit confirmatum a Papa, non valet.
2. Compromissi a forma non est recedendum.
3. Confirmatio in forma communi nihil noui iuris tribuit, sed tantum alicui valido robur praestat.
4. Confirmatio in forma communi an praestet causam prescribendi, remissum.
5. Laudum latum non precedente compromisso non valet.

C A P. Examinata. VII.

Sententia, seu laudum contra formam iuris, vel compromissi latum per arbitros, licet per Papam in forma communi fuerit confirmatum, non tenet. Colligunt ex Ordin. Abb. antiq. Innocent. Collect. Bellam. Ioan. Andr. Zab. Imol. Anania, Host. Anchar. Bald. Dec. Viuian. in rationali secundi libri iuris Pontific. pag. 364. Alagona in compend. iuris Canon. pag. 351. remissum Ximen. in concord. part. 1. refertur ab Anton. August. collect. 3. Decretal. lib. 2. tit. 20. cap. 3.

Contra formam iuris, & compromissi, &c.] Notatur ad hoc quod a forma compromissi non est recedendum, vt per Tarquel. in l. si unquam, verbo, liberis, n. 11. C. de reuocandis donationibus. Vnde laudum latum super non comprehensis in compromisso est nullum. Socin. iun. consil. 63. n. 6. & consil. 77. n. 75. volum. 1. Alexand. consil. 48. n. 10. volum. 7. Paris. consil. 4. n. 23. vol. 1. Roland. consil. 28. n. 34. vol. 4. Bec. consil. 183. n. 16. vol. 4. cum aliis per Valenz. consil. 111. n. 19. & non valet etiam si fuerit per partes emologatum, quia non exinde validum redditur, vt tenent Abb. in praesumpt. n. 4. Bald. consil. 101. ad fin. lib. 3. Roman. consil. 155. num. 4. Angel. consil. 139. Blanc. de compromissi. quaest. 6. sub num. 5. post med. versic. & idem Ruin. consil. 135. num. 2. lib. 5. Dec. consil. 474. in fine, Corlet. sing. 19. Paris. consil. 24. n. 156. lib. 2. Stephan. Gratian. Marchie decif. 6. num. 5. Valebit tamen in vim pacti. Rot. decif. 512. n. 2. p. 1. diuers. & in Romana legitima de Gabrielibus 11. Febr. 1609. coram Ottembergo, & in Roman. executionis laudi 16. Iun. 1613.

Q99 3

4094

coram bonae mem. Vbaldo. Necessarius est tamen in hoc casu simultaneus partium consensus qui ab initio intervenierit. Parif. consil. 24. n. 162. & seq. lib. 2. Surd. consil. 36. n. 56. & consil. 313. n. 36. & consil. 398. n. 76. & decis. 53. num. 20. & seq. Buratt. decis. 14. in princip. vbi late Florentin. in annot. Rot. in Perusina laudi de Cantuiciis 11. Martij 1622. coram bon. mem. Vbaldo.

8 Sicut provide laicum fuerat.] Hec est confirmatio in forma communi, quae nihil novi iuris tribuit, sed tantum actui valido, robur praestat, de quo vide Dec. in c. 2. n. 5. hoc tit. Curt. iun. consil. 279. n. 26. lib. 3. Andr. Gail. lib. 1. observ. 1. n. 3. Riminald. iun. consil. 117. n. 2. fin. lib. 2. Rebuff. in cap. cum super, gloss. 1. versic. quoniam ad confirmationem ade causa possess. & propr. gloss. in cap. quia dubitatem, vbi Abb. n. 9. de concess. prebend. Cassador. decis. unica, n. 2. sub hoc tit. & propterea conformatum remanet in eo statu, in quo erat de tempore confirmationis, Bald. consil. 130. n. 1. vers. praeterea, lib. 1. Anchar. consil. 389. num. 6. Castr. consil. 84. n. 2. versic. & quod dixi, lib. 2. Amplia, etiam si in dicta confirmatione adsit nova concessio, quia nihil plus tribuit, quam ipsa confirmatio, sed censetur appositae pro maiori validitate confirmationis, cap. ex parte, il. 1. in fine, de privileg. Cassad. d. decis. unica, n. 2. hoc tit. Socin. in d. cap. ex parte, n. 10. Rot. in Mediolanen. d. causis aquarum 28. Aprilis 1581. coram S. Clemente VIII. Limita tamen praedictam conclusionem, quod confirmatio in forma communi non tribuat ius, ut non procedat quoad facultatem administrandi, nam eam tribuit & valent gesta ratione publici officij, ex quo confirmatio putatur legitima, Abb. in d. cap. cum super, n. 6. de causa possess. & propr. quem sequitur Rebuff. ibid. in gloss. 1. versic. quoniam ad confirmationem, vbi quod praestat auctoritatem administrandi, quando alias ante confirmationem administrari non posset, &

4 versic. quarta limitatio, dicit confirmatio non operari quod actus gestus per confirmatum valeat si fuit habitus pro tali. Vterius limita quoad praescriptionem, quia tribuit facultatem praescribendi, Dec. in d. cap. cum super, n. 5. in fine, sup. hoc tit. Butr. inn. in consil. 279. num. 11. lib. 3. Rebuff. de forma mandati, gloss. confirmatione, in fine, Molin. de primog. lib. 2. c. 6. n. 4. cap. 7. num. 11. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. gloss. 45. §. 1. num. 46. Cardof. impraxi iudicium, verbo, confirmatio, n. 4. Fr. Emman. quaest. Regul. tom. 1. q. 8. art. 3. Cabed. Lusit. decis. 2. num. 2. p. 2. Sed vide de hac limitatione quae dixi ad cap. cum dilecta 4. sup. hoc tit.

Decernitur ipsum irritum, & inane.] Notatur ad hoc quod laudum latum non praecedente compromisso non valet, ut per Corset, in sing. arbit. incipit. laudum, & Hippol. consil. 10. n. 32.

S P M M A R I U M.

- 1 Dicitur sicut, in confirmatione ex certa scientia ponitur causativum, nec nocet si verbum confirmationis praecedat tenorem confirmati.
- 2 Confirmatio dicitur ex certa scientia, quando tenor rei confirmata specificè insertus est in confirmatione.
- 3 Collatio, seu confirmatio ex certa Pontificis scientia quando dicitur fieri, remissive.
- 4 Instrumenti totus tenor si refertur in alio, probat ac si verè esset ibi instrumentum.
- 5 Confirmatio de actu invalido facit validum adhibita causa cognitionis.

6 Alius quando per se non subsisteret, censetur Princeps adhibita causa cognitionis confirmans de novo dare.

7 Clausula, ex certa scientia, quos effectus, & vim habeat, remissive.

8 Clausula, ex certa scientia, aequiparatur clausula de plenitudine potestatis, & habet vim clausulae, Motu proprio.

9 Inferior uti non potest clausula, ex certa scientia.

10 Clausula, ex certa scientia, dispensat super inhabilitate, citationem partis tollit, actum nullum & invalidum confirmat, & remonet omne iuris obstatulum.

11 Clausula, ex certa scientia, non operatur in his, quae in facto consistunt, & n. 2. nec quando in Principe potestas deficit, & num. 3. nec quando Princeps aliquid concedit ad instantiam partis, & numeris seqq. referuntur alij casus, in quibus similiter nihil operatur.

CAP. Venerabilis. VIII.

Honor. III.

Papa quando confirmat ex certa scientia, licet verbum confirmamus, praecedat tenorem compositionis insertum, & licet apponatur clausula (sicut sine prauitate provide facta est) tamen valet confirmatio, & compositio, quia dictio, sicut, non ponitur conditionaliter, sed causativè. Colligunt ex Ordinariis, Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabab. Bellam. Ioan. Andr. Imola, Anania, Hostiens. Anchar. Butr. Bald. Viliam. in ration. secundi libri iuris Pontif. pag. 365. Alagona in compend. iuris Canonici, pag. 351. remissive Ximen. in concordant. part. 1.

Tenor compositionis insertus.] Et ideo quando tenor rei confirmata specificè insertus est in confirmatione, operatur quod confirmatio dicatur ex certa scientia emanata, similis text. in cap. per. vbi gloss. verbo, sicut, infr. hoc tit. & Dec. num. 1. & in eadem Viliam. §. sunt, & alij, ff. de excusat. iur. gloss. verbo, ex certa scientia, in cap. pastoralis, §. praeterea, de officio delegat. tradunt Abb. in cap. 1. num. 7. & in cap. examinata, num. 5. & in presenti, num. 2. & in cap. porrecta, num. 6. vers. in quantum, hoc tit. Felin. in cap. cum inter, num. 2. vers. sed contrarium, n. 3. de exceptis. Imol. in Clement. 2. in fin. de rescriptis, Anchar. consil. 293. num. 3. Bart. consil. 193. num. 3. lib. 1. Rom. consil. 327. num. 7. Bellam. consil. 36. n. 7. Gabr. consil. 200. num. 7. lib. 1. & consil. 183. num. 1. & seq. lib. 2. quos refert & sequitur Rot. apud Farin. dec. 336. num. 2. part. 2. recent. Gutier. consil. 11. n. 7. & S. Aloyf. Ricc. in collect. dec. part. 4. collect. 1592. Cabed. Lusitan. dec. 2. num. 3. part. 2. Rot. apud Farinac. dec. 340. in 1. collect. nouiss. Marcin. in ration. de iuram. part. 4. effectus 1. q. 4. num. 20. Decian. tractat. crimin. tom. 1. lib. 2. cap. 37. num. 4. Carol. de Graffis de effectibus clericalibus, effectus 2. n. 158. Glorificat. 1. part. 1. n. 23. Quando vero dicantur collatio, & confirmatio ex certa Pontificis scientia fieri, vide, Sanchez, in praepcepta Decalogi, tom. 2. lib. 7. c. 29. num. 144.

Notatur etiam ad hoc quod si tenor totus instrumenti refertur in alio, probat ac si verè esset instrumentum, ut per Xarez allegat. 12. num. 34.

In

- 5 In gloss. Tenor, ibi, *imò si composita aliis non valet*, &c. Notator ad hoc quòd adhibita causæ cognitione confirmatio de actu inualido facit validum, vt per Xuar. alleg. 1.1. n. 3. & alleg. 1.4. in princ. Molin. de primog. lib. 2. c. 7. n. 26. Put. decis. 448. Cabed. Lusitan. decis. 77. n. 9. p. 2. Et ideo quando actus per se non subsisteret, censetur Princeps adhibita causæ cognitione confirmans de nouo dare, vt per Dec. respons. 3. n. 238. vol. 4. Gilchen. in l. priuilegia, n. 4. C. de sacrosanctis Ecclesiis, Peregr. consil. 4. n. 12. lib. 1. Surd. dec. 245. num. 6.
- 7 Multa de clausula ex certa scientia, & de eius vi, & effectibus tradunt Cels. Hug. in tract. clausularum, pag. 241. Molin. de primog. lib. 2. c. 7. n. 15. cum seqq. Mench. de success. lib. 1. §. 6. à n. 10. Perez. l. 5. vers. quarto 15. tit. 12. lib. 3. Ordinam. pag. 694. Anton. Gabr. tom. 3. communium opin. lib. 6. §. 1. de clausulis, concl. Valcard. de probat. concl. 12. 10. n. 7. Menoch. consil. 1. n. 43. cum seqq. & consil. 36. n. 17. & n. 59. cum seqq. & consil. 156. n. 45. & consil. 181. n. 36. Azened. ad l. 2. n. 55. tit. 14. lib. 4. noua recap. & l. 3. n. 5. cum seqq. eod. tit. & lib. Surd. consil. 30. n. 17. & consil. 313. n. 28. Valasc. consult. 130. n. 6. & n. 33. Cabed. Lusit. dec. 2. n. 3. p. 2. Marchef. de commissiombus, p. 1. c. 2. à n. 23. Cened. ad Decretales collect. 53. n. 4. Cardin. Tusch. pract. concl. tom. 1. lit. C. concl. 340. Soar. de legibus lib. 8. c. 18. à n. 4. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 45. §. 1. n. 75. & seqq. Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 2. n. 225. Bernard. Graue. ad practic. Camera Imper. lib. 2. concl. n. 46. Ludouic. Rodolphin. de suprema, seu absoluta Principis potestate, c. 5. n. 13. & cap. 6. num. 5. cum seqq. Marta de clausulis, part. 6. clausula. 106.
- 8 Hæc clausula equiparatur clausula, de plenitudine potestatis, Cot. in memorab. verbo, clausula, pag. 115. Brunor. à Sole in locis communibus, verbo, clausula 17. Molin. de primog. lib. 2. c. 7. n. 17. Mench. illustr. c. 26. n. 3. Menoch. consil. 103. n. 50. Matien. ad l. 7. gloss. 7. n. 4. tit. 7. lib. 5. noua recap. Anendan. ad l. 40. Turri, gloss. 11. n. 28. Cardin. Tusch. d. concl. 340. n. 11. Marchef. de commissi. p. 1. pag. 65. n. 152. secundum nonam impressi. Et habet vim clausula, Motu proprio, Glorit. d. res. 1. p. 1. n. 32. Gabr. d. tit. de clausulis, concl. 1. n. 27. Cardin. Tusch. d. concl. 340. n. 22. Et clausula, pro expressis, Gabr. d. concl. 1. n. 26.
- 9 Inferior vti non potest hac clausula, Mench. tit. de testatoris potestate, lib. 1. §. 6. n. 10. & non nisi causa cognita apponenda est, Molin. de primogen. lib. 3. cap. 3. num. 12. Menoch. consil. 1. n. 435. Et tamen vbi de iure appositum est, multos operatur effectus, dispensat enim super inhabilitate, Marta de iuris. d. part. 4. centur. 2. casu 176. n. 4. Citationem partis tollit, Gabr. d. concl. 1. num. 11. Gam. Lusitanie decis. 278. n. 1. vbi quod in legitimatione à Rege concessa excludit citationem heredum ab intestato venientium. Actum nullum, & inualidum confirmat, Gabr. d. concl. 1. num. 1. Cabed. Lusitanie decis. 2. n. 3. part. 2. Remouet omne iuris obstaculum, Francisc. Leo in thesaur. fori Ecclesiast. part. 4. cap. 1. n. 55. Conditionem indebiti tollit, Gabr. d. concl. num. 39.
- 11 Verum quamvis hæc clausula supradictos, & alios plus operetur effectus, dispenset, habeatque vim specialis derogationis, in multis aliis casibus nihil operetur, quorum aliquos exempli gratia in presentiarum adducere operæ pretium duxi. Primò in his quæ in facto consistunt, & de quibus Princeps non præsumitur habuisse notitiam, Cot. d. verbo clausula, pag. 113. Menoch. consil. 1. n. 432. Brunor. d. verbo, clausula. 18. Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 4. n. 6. Rodolph.

d. tract. de suprema, seu absoluta Principis potest. c. 6. n. 5. Cardin. Tusch. d. lit. C. concl. 340. n. 44. Marchef. de commissi. p. 2. pag. 357. n. 94. Seraphin. dec. 268. num. 5. Vincent. de Franch. decis. 192. num. 18. Al-drete pro omnimoda Regularium exceptione, p. 2. cap. 1. num. 11.

Secundò vbi in principe potestas deficit, Conar. 12. lib. 3. var. c. 6. n. 9.

Tertiò quando Princeps aliquid concedit ad in-tantiam partis, Seraph. de priuilegiis, priuilegiis. 102. num. 38.

Quartò vbi constat de errore, Seraphin. d. tract. 14. de priuilegiis, priuilegiis. 90. n. 6. vbi n. 3. asserit quòd impedit posse allegari errorem, idem tenet Donat. à Fina tom. 2. commun. opin. lib. 1. tit. 20. n. 122. pag. 263.

Quintò vbi adest clausula derogatoria, Alexand. 15. Trentacinq. var. resol. lib. 1. tit. de rescriptis, resol. 6. n. 12. vers. nota quòd clausula.

Sextò non supplet erroneam, & falsam informa-tionem, Valasc. consil. 130. n. 33.

Septimò non purgat facilitatem narratorum, Ioseph. 17. Sesse Aragonie dec. 13. n. 165.

Octandò non operatur parte absente, quando fuit adhibita sine causæ cognitione. Brunor. à Sole d. verbo, clausula, n. 15.

Nonò nec in præiudicium tertij, Burg. de Pace 19. consil. 25. n. 45. Menoch. consil. 1. num. 421. Brunor. à Sole d. verbo clausula, num. 15. & 25. Rendina in promp.uario receptarum sentent. tom. 1. tit. 16. num. 17. Molin. d. lib. 2. cap. 7. num. 23. Cardin. Tusch. d. lit. C. concl. 240. num. 38. cum seqq. Marta de clausulis part. 1. clausula 72. n. 10. Ludouic. Rodolph. d. cap. 6. n. 14. Vbi etiam asserit quòd aliquid operatur quando agitur de modico, vel leui præiudicio partis, secus verò si de maximo agatur, quod etiam ex Alex. Ruino Grammat. & aliis tenet Menoch. consil. 36. n. 59. quicquid dicat Moderni, de iuris. d. p. 4. centur. 2. casu 176. num. 5.

Decimò non tollit vicinam subreptionis, Ludou. 10. Rodolph. d. c. 5. n. 13. Nicol. Garc. de benef. p. 3. c. 2. num. 233.

Vndecimò non operatur vt posterior a pensatio non facta prioris mentione minime sit suspecta, Sanch. de matrim. lib. 8. disp. 22. n. 8.

Duodecimò nunquam supplet adum partis ampetrantis, Fr. Emmanuel. Regularium, tom. 1. q. 8. art. 15.

Decimotertiò non tollit læso remedium, l. 2. C. 2. de rescind. vendit. vt ibi tenet Pinel. part. 1. cap. 2. num. 2.

Decimoquartò non tollit defectus naturales Sabr. 24. d. tit. de clausulis, concl. 1. n. 41. vbi n. 43. asserit quòd non tollit defectum personæ.

S V M M A R I V M.

- 1 Collatio Ecclesiæ alteri facta per Legatum, & per Papam confirmata, ius diocesani non lædit.
- 2 Occasio, & causa in quo differant ostenditur.
- 3 Occasio omnino est fugienda.
- 4 Legatus de latere potest vñire beneficia sue prouincie, absque tamen præiudicio Episcopis.

CAP. Sua nobis. IX.
& ultim.

Quando per Legatum Papæ confertur Ecclesia, vel beneficium, & confirmatur deinde à Papa per huiusmodi collationes, & confirmationes, non dantur iura diocesani, sed debet illi obedire prout in iuribus ordinariis. Colligunt ex Ordinariis Abb. antiq. Innoc. Collect. Zabara. Bellam. Ioan. Andr. Imol. Anan. Host. Anch. Butr. Bald. Dec. Henric. Vin. in ration. secundi libri iuris Pontif. pag. 385. Alagona in compend. iuris Canon. par. 351. remissive Ximen. in concord. p. 1.

Sumentes occasionem.] Occasio latissime intelligenda, ut comprehendat etiam quamlibet occasionem sine ratione, & idè differt à causa, quæ propriè per se ordinatur ad aliquid, sed occasio etiam remotissimam causam, & non rationabilem continet, Cardinal. Tusch. tom. 2. lib. 2. lit. C. conclus. 318. num. 2. vnde vulgò dicitur, qui vult discedere ab amico, causam querat, id est, quarat causam remotam, & non veram, idem Tusch. d. conclus. 318. numer. 4. & idè occasionem omnino esse fugiendam asserit Franciscus Molin. de ritu nuptiarum lib. 1. comparat. 3. num. 45. & latè de occasione agit Tiraquel. in tract. de sententia causa, limit. 13. num. 3.

Tunc Apostol. Sedis Legatus, &c.] Notatur ad hoc quod Legatus de latere non potest vnire beneficia Præbendæ suæ, ut per Innoc. ad fin. Butr. num. ultim. Host. n. 1. & Ioan. Andr. n. 2. in præsent. Federic. consil. 195. Caterum verius est posse, absque præiudicio tamen Episcopi, ut docent in præsent. Abb. n. 8. Zabara. n. 1. Imola in fine, & Dec. à n. 19. usque ad n. 23. Sambar. de officio, & potestate Legati, lib. 5. sub rubr. de potestate Legati in veniendo beneficia, à num. 49. plures, quos refert & sequitur Rebuff. in praxi benefic. titul. de union. benefic. à num. 24. Hojeda de incompatibilit. benefic. part. 2. cap. 3. num. 7. versic. vltimus Legatus, Azor. institut. moral. part. 2. lib. 6. cap. 28. quæst. 8. Nicol. Garc. de benefic. part. 12. cap. 2. num. 65. Ego ipse de officio, & potestate Episcopi, part. 3. allegat. 66. Anch. ad præcepta Decalogi, tom. 2. lib. 7. c. 29. num. 118. vbi respondet idè in hoc text. non approbari unionem factam per Legatum de latere, quia illa præiudicabat iuribus Episcopi, cum importaret plenam exemptionem in spiritualibus, & temporalibus.

Pro complemento huius secundi libri in hoc loco resoluendam duxi practicabilem illam questionem, qualiter scilicet fructus beneficij Ecclesiastici inter heredem beneficiarj defuncti, & successorem in beneficio sint dividendi: pro cuius faciliiori decisione, ne confundamus terminos, specialiter sciendam in primis nobis est, quid attentio communis tenendum, denique quid attentis particularibus consuetudinibus.

In primis attentio iure communi aliqua extat inter Doctores modernos controversia, quidam enim censent fructus inter beneficiatum defunctum, seu etiam renuntiantem, & successorem dividendos pro rata anni, argument. l. diuortio, ff. soluto matrimonio, nam cum beneficium detur propter officium, & seruitium Ecclesiæ, cap. supra secundum

Apostol. de prauis. cap. fin. de rescript. in 6. sicut dos propter onera matrimonij, l. pro oneribus, C. de iure dotium, inducenda videtur dispositio, & decisio d. l. diuortio, & idè hanc partem sequuntur Conar. lib. 1. variar. cap. 15. à num. 12. Flamin. de confident. quæst. 15. num. 49. Molin. de primogen. lib. 3. cap. 11. num. 4. Sarmien. de redditibus Ecclesiasticis. lib. 4. cap. 6. num. 14. Gutier. canonic. quæst. lib. 1. quæst. 53. Zerol. in praxi Episcop. p. 1. verbo, beneficium, §. 6. & p. 2. verbo, renuntiatio, §. 2. Escobar. de ratiocin. tom. 2. computat. 20. num. 23. Castil. quotid. lib. 1. de usufructu, cap. 79. à princip. Molin. de iustit. tract. 2. disputat. 635. num. 7. Parlad. different. 110. §. 1. Marc. Anton. Genues. in praxi Archiepiscop. Neapolitan. cap. 53. in annot. num. 11. secundum nouam impress. Nicol. Garcia de benefic. part. 2. cap. 1. num. 97.

Alij verò sustinent fructus à solo separatos in exactos spectare ad successorem, non autem ad heredem prædecessoris, ut per multa iura concludit Calderin. consil. 2. num. 1. versic. tertium casus, de peculio clericorum, Iason. consil. 75. num. 6. & sequi volum. 3. Cardin. consil. 110. num. 2. & fuit dictum in Palentina fructuum 16. Februarij 1580. coram bonæ memoriæ Cardinale Lanceloto seniore, & in nullis seu Romana pecuniaria 4. Iunij 1593. coram Cardin. Blanchetto, impress. apud Machetanum de commissionibus, part. 2. fol. 424. num. 3. & nouè in Papien. fructuum 21. Februarij 1622. coram Renerendiss. P. D. Remboldo, & latè consuluit Surd. consil. 331. num. 6. vers. contrarium tamen, cum pluribus sequentibus.

Verum communis antiquorum, & modernorum sententia tenet ad heredem defuncti transire fructus ante obitum eius qui beneficium habebat, collectos, pendentes verò ad Ecclesiam, vel successorem in beneficio pertinere quia clerici in vita æquiparantur usufructuariis, qui faciunt suos fructus iam collectos, & à solo separatos, & eos transmittunt ad heredem; ita gloss. verbo, primi anni, in cap. si propter, vbi Dominicus. n. 9. & Franch. num. 5. ac alij, de rescript. in 6. gloss. etiam verbo, reseruari, in cap. presenti, vbi Probi. ad Monach. n. 2. de offic. Ordinari. in 6. Hostien. in cap. fin. num. 5. & ibi Zabarella. Imola, & Barbat. de peculio clericorum, Anton. Cotter. in sing. verbo, clericus, Nicol. Gemini. in encubridio benefic. titul. 4. de gratiis expectatis, n. 24. Nauar. de redditibus Ecclesiasticis. quæst. 2. monit. 13. & consil. 7. sub titul. de success. intestato, & consil. 3. de peculio clericorum, & consil. etiam 3. de donationibus, D. Barbosa. in l. diuortio, part. 2. num. 44. & à num. 56. Bellet. disquisit. clerical. part. 1. titul. de bonis clericorum, §. 15. Rending. in promptuario recept. sentent. titul. 50. numer. 6. Monet. de distribut. quotidian. part. 3. quæst. 4. à numer. 21. vbi num. 24. asserit merito admitti posse opinionem Conar. de rata temporis quoad fructus, qui percipiuntur ex domibus locatis, propter rationem, quam asserit Aleu. Conar. non quidem d. numer. 12. sed numer. 4. vbi de emptione agit, quia pensio in prædio urbano soluitur pro fructibus qui quotidie percipiuntur, scilicet pro eius vfu, & habitatione, quod etiam sentit Ioan. de Imola in d. l. diuortio, in princip. dicens quod pro rata temporis præteriti in prædiis urbanis potest exigi pensio propter continuatam utilitatem, secus verò in prædiis rusticis, in quibus percipitur utilitas solum tempore messium, & vindemiarum.

Superuenit tamen Bulla Iulij III. incip. Motu proprio,

proprio, edita & publicata de anno 1550. quæ expressè disponitur fructus, ubi non spectant ad Cameram, tanquam spolia spectare ad successores, etiam quod maturati fuerint tempore beneficiati, dummodo realiter, & cum effectu percepti non fuerint, & aliis propriis bonis non incorporari, etiam quod per beneficiarios non steterit quominus illos exegerint, imo etiam si pro eorum exactiōe omnem diligentiam iudicialiter agendo adhibuerint, cuius quidem Bullæ vigore resolutum fuit in allegatis, nullius seu Romana pecuniaria, & in Papien. fructuum.

Extat nunc maxima controuersia an prædicta Bulla Iulij III. sit vsu recepta, & in Regnis Hispaniarum, & in statu Mediolanensi. Quoad Hispaniarum Regna Nauar. consil. 4. de success. ab intestato, & Nicol. Garcia dicto cap. 1. numer. 102. dixerunt dictam Bullam in illis Regnis non esse vsu receptam, quod Rota sæpe sæpius dixit, & signanter in dicta Palentina fructuum 26. Februarij 1580. coram Cardinal. Lanceloto, & in Gerunden. fructuum 24. Maij 1599. coram Domino Iusto, & in Barchinonens. fructuum 4. Iulij 1607. coram eodem & 10. Decembris eiusdem anni 1607. & 3. Decembris 1610. coram Reuerendissimo Domino meo Coccino Decano, & nouè in Corduben. beneficiorum 24. Februarij 1620. coram Reuerendissimo Domino meo Caualerio, in hæc verba. Quamvis Rota per duas decisiones sub diebus 17. Nouembris 1618. & 1. Iulij præteriti, resoluisset fructus beneficij S. Andree decursum à die obitus Ludouici, quos A. C. declarauerat restituendos esse Piccardo, debeti Ioanni Lopez tanquam plenissimè subrogato ad ius ipsius Piccardi, nihilominus hodie causa de nono proposita super eisdem, Domini recesserunt à decisio, & moti sunt ex notoria consuetudine vigente in regnis Hispaniarum, quæ non reuocabatur in dubium, & super ea fuit aliàs facta resolutio in Palentina fructuum Archiepiscopatus 26. Februarij 1580. coram Cardin. Lanceloto seniore, relata per Garc. de benef. part. 2. cap. 1. numer. 12. quod scilicet fructus separati à solo spectent ad heredem, per quam consuetudinem cessabat ratio illa, cui decisiones factæ innitebantur, ut scilicet quemadmodum dicti fructus debeantur Piccardo, ita debeantur Ioanni in ipsius loco subrogato, nam si debentur heredibus Piccardi, non possunt dici comprehensi in subrogatione, &c.

Verum hodie magna circumspectione circa non receptionem dictæ Bullæ vtendum est, ego enim hoc præsentis anno 1625. in Rota coram Reuerendissimo domino meo Buratto in una causa Bracharen. fructuum instanter petij declarari dictam Bullam in Regno Lusitanie (quod pars est Hispaniæ, vt ait Nauar. consil. 2. numer. 2. de decimis, & omnibus patet) vsu receptam non esse, & tamen Rota coram dicto Domino meo in decisione facta super hac causa sub die 18. Aprilis 1625. nihil certi firmare voluit, sed dubium in hæc verba resoluit. Iustitia autem dictarum trium conformium in hoc capite quicquid sit de iure communi an fructus à solo separati spectent ad successorem, vel ad heredem, vt latè per Carder. consil. 1. de penul. cleric. & quicquid sit stante consuetudine, de qua in Regnis Hispaniarum Garc. de benef. part. 2. cap. 1. numero 102. & in Barchinonens. fructuum 10. Decembris 1607. coram Reuerendissimo Domino meo Decano,

in qua aliæ decisiones, & doctrinæ allegantur, certum est quod sublata est difficultas ex constitutione synodali Bracharen. qua cauetur quod si obtinens beneficia simplicia moriatur ab intestato, habeant omnia eorum heredes integrè, & si illos non habuerint, habeat dicta bona Ecclesia; spectant igitur ad heredes beneficiati, &c. Hæc in illa decisione Bracharen. fructuum.

Quoad Statum Mediolanens. pariter afferent dictam Bullam in eo non esse vsu receptam Bologuin. Causalcan. decisio. 30. numer. 5. part. 5. & Nicol. Garc. dicto cap. 1. numer. 103. Sed contrarium firmavit Rota in dicta Papien. fructuum, coram Reuerend. Domino meo Pamboldo, in hæc verba. Nec obstat quod dicta constitutio non sit vsu recepta, vel quod saltem præsumptio obseruantia dictæ constitutionis eliditur ex iuribus ponderatis in Mediolanens. fructuum 9. Maij 1592. coram bonæ memoriæ Orano, quia præterquam quod videbatur, quod dicta constitutio fuerit publicata, habeatque decretum irritans, non posset dari de non vsu ipsius, nec minus prætendi, quod fuerit per contrarium vsu abrogata, ex deductis per Gabriel. de clausul. libro 6. conclusio. 3. numer. 4. Rot. decisio. 197. numer. 3. part. 1. in recent cessat etiam difficultas ex quo etiam dicta constitutio circumscripta dicti fructus inexacti spectant iuxta dispositionem iuris communis ad successorem, vt dictum est, non verò ad heredem. Nec obstat quod dicta dispositio locum non habeat quando in contrarium vigeat consuetudo, Calder. dicto consil. 2. ante fin. versicul. puro concludendum, Couar. in cap. cum in officiis, numer. 6. de testament. quia non probatur quod adsit aliqua consuetudo in contrarium in ciuitate Papiensi, quæ tamen plene, & concludenter probanda esset, gloss. in l. 1. in verbo, probatis, C. quæ sit in longa consuet. Alexand. consil. 131. numer. 9. lib. 2. Surd. consil. 313. numer. 23. Cæsar. de Grassis decisio. 6. numer. 5. de præbend. cum aliis per Mantica. de iacitis, & in quibus convention. lib. 3. titul. 9. numero 72. Nec dicitur potest quod dicta consuetudo sit probata ex quadam enuntiatua eiusdem Iulij III. in Breui seu literis anni 1553. quarum copia datur, quicquid esset dicendum an dictæ literæ essent in forma probanti, & vtrum dicta enuntiatua, xpo te, quæ emanauit ad partis suggestionem prober, & præsertim quia, vt aliqui ex dominis dicebant, Papa in dicto Breui non dicit, quod dicta consuetudo fuerit legitime probata, sed tantum quod fuit deducta, vt apparet ex lectura dicti Breui; & insuper visum fuit quod dum Papa narrat quod in Statu Mediolani antiqua vigeat consuetudo quod spolia personarum Ecclesiasticarum ad earum heredes transeant, huiusmodi narratiua intelligi debeat de fructibus sic exactis, & in horreum reconditis, aut de bonis ex fructibus sic exactis emptis, quæ verè propriè dicuntur spolia clericorum, quia spolia sunt rerum ad beneficiato spectantium, & quæ in eorum peculio reperiuntur, vt in puncto fuit dictum in Romana, seu Verellen. pecuniaria, coram bonæ memoriæ Cardinal. Seraphino, quæ est inter impressas Accis. 594. numer. 5. non autem de fructibus inexactis, quos idemmet Iulius III. per constitut. vt supra dictum est, ante dictum Breue edictum voluit pertinere ad successores, adeo

ade quòd dicta narratiua non possit deferuire ad probandum aliquam consuetudinem quoad dictos fructus inexactos, de quibus agitur, sed tantum quoad spolia, id est, fructus exactos, qui sunt extra controuersiam. Et in omnem euentum ad effectum de quo agitur, sufficit quod ex dicta narratiua Breuis remanet clare probatum, quòd adit in Statu Mediolani talis consuetudo quoad fructus inexactos, cum maxime huiusmodi consuetudo esset plenè, & concludenter probanda, ex *suprà* allegatis, &c.

Hæc, quæ ex *suprà* dicta decisione colliguntur de receptione dictæ Bullæ Iulij III. procedunt in

Statu Mediolanensi, non verò in Prouincia, Papiæ enim non est de Prouincia, sed exempta, & immediate subiecta Sedi Apostol. nam in Prouincia constat ex Concilio Prouinciali Mediolanensi V. part. 3. titul. de Ecclesiis, earum suppellectile, & fructibus, §. *ut libris*, quòd dicta constitutio non est vñ recepta, immo in corroborationem prædictorum postea successit Concil. Prouinciale Mediolanens. VII. titul. de fructibus clericis defuncti, in quo præscribitur quòd fructus separati à solo pertineant hæredibus beneficiati defuncti cum supportatione onerum vsque ad novos fructus.

Finis Libri secundi Decretalium.